V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ŞI INFORMAŢIE

Ian.-Febr.1961 XI, 1 R O M A

Nr 82 Via Ancona, 21

CRONICA PESIMISTULUI

DESPRE NEFATALITATEA COMUNISMULUI.- Ar fi inutil,probabil chiar păgubos,să ne-o ascundem: în exil se notează o oarecare descurajare. După zece-cincisprezece ani de pribegie,e natural ca cei mai slabi de înger să piardă răbdarea. Incapacitatea vădită a Occidentului,care se lasă încă dus de nas de un mujik primitiv ca Hruşciov,e de natură să nu reconforteze,desigur. Insă nu trebuie pierdut din vedere,în cele mai grele împrejurări,că până la urmă comunismul e sortit înfrângerii. Construită pe minciună şi pe o temelie ideologică aberantă -materialismul istoric şi marxism-leninismul sunt marfă stricată de multă vreme- schelăria sovietică nu poate dura în niciun caz. Vorbim de durată istorică,se înţelege,fără să ţinem socoteală de scurtimea traiului nostru. S'ar putea prea bine -noi,fireşte,ne-o urăm din tot sufletul,şi pentru motive sentimentale uşor de închipuit- ca Rusia roşie să cadă cât de curând,şi toţi să ne întoarcem acasă,la vetrele părăsite; dar s'ar putea,iarăşi,ca tragedia ocupaţiei ţării să aibă mai multe acte decât ne închipuim,şi să nu putem asista la căderea cortinei.

Cert e,însă,că în comunism nu există nicio fatalitate istorică,cum ar dori să se creadă propaganda Moscovei. Dacă Sovietele şi-au extins atât de considerabil puterea, nu e prin forţa vreunei legi istorice,ci din cauza diviziunii şi concurenţei adversarilor. Rusia comunistă ar fi o amintire de coşmar astăzi,dacă Americanii n'ar fi salvat-o în ultimul războiu. La fel,mai multă hotărîre îndată după isbucnirea revoluţiei din 1917,şi astăzi nimeni n'ar celebra patru decenii şi mai bine dela "răscoala din Octombrie". Pericolul mare ar începe într'adevăr când în Occident lumea ar da crezare propagandei comuniste şi ar considera comunismul în adevăr ca o fatalitate istorică.

Datoria noastră e să rămânem pe poziţie,ferm hotărîţi să nu ne resemnăm,şi pentru simpla consideraţie că avem prea puţin de pierdut,după ce ne-am pierdut ţara şi familiile. Că vom asista noi,sau copiii noştri,la trecerea pe apa fluviului istoriei a stârvului comunist,- chestiunea,dacă are o importanţă enormă pentru fiecare din noi, pentru o viziune mai amplă a evenimentelor e secundară. Ca să nu ne descurajăm,în lupta de toate zilele contra comunismului,să nu uităm că <u>suntem de partea justă a baricadei</u>; şi că într'o bună zi toată lumea va fi de acord asupra acestui lucru. Atunci vor ieşi la iveală toate crimele săvârşite de regimurile comuniste,şi se va vedea că ceea ce se impută,cu suspectă insistenţă,nazismului,e o glumă faţă de genocidul sistematic organizat de Soviete,atât în Rusia cât şi în ţările ocupate după ultimul războiu.

Cât priveşte,apoi,capacitatea de rezistenţă a poporului român,citeam zilele acestea lucrarea lui Albrecht Wirth despre Balcania,unde stă scris,negru pe alb: "Die Rumänen sind die zäheste Rasse der Erde" şi unde poporul nostru,de ţărani modesti,dar tari,e comparat cu anumite păraie de munte,care curg distanţe mari pe sub pământ,ca să reapară pe neaşteptate,cu forţe nebănuite,torenţiale. N'am stat noi care trei veacuri şi mai bine sub Turci,fără să ne pierdem fiinţa etnică - simulând,la nevoie,ascultarea? Venit din ţară,un prieten,care din nenorocire trebuia să se întoarcă,mărturisea că până şi unii din comuniştii cei mai de vază caută să salveze salvabilul,în vederea învierii sigure de mâine. Mi-a lăsat,plecând la Bucureşti,"Amintiri din casa morţilor" de Dostoievski. Fără să-mi dea vreo explicaţie asupra alegerii darului..

PE MARGINEA CAZULUI VINTILĂ HORIA.- Scandalul Goncourt obligă la alte câteva consideraţii. Am avut prilejul,şi acum,să constat ce treabă bună pot face chiar foarte puţini Români pribegi,la nevoie; şi tocmai de aceea să regret şi mai mult deslânarea exilului. In fond,fără să-şi coordoneze acţiunile,numai vreo cinci refugiaţi de-ai noştri au ţinut piept ofensivei deslănţuite contra lui Vintilă Horia. Din Mexic până în Brazilia,dela Paris la Roma şi Madrid,s'au aflat câţiva Români de inimă şi cu condei, cari nu şi-au pregetat sforţările,nici şi-au cruţat timpul,pentru a apăra energic o dreaptă cauză românească. La curent cu ultima evoluţie a evenimentelor pe frontul Goncourt,putem spune că victoria a revenit exilului,într'o bătălie contra comuniştilor şi a tovarăşilor lor de drum,cari şi-au dat în petec(la Roma,polemica stârnită în cea mai de seamă revistă literară a dus la demisia a cinci redactori,criptocomunişti,cari nu s'au mai putut ascunde). Pentru cine ştie care e marea forţă a comuniştilor pe tărâmul literelor şi artelor în Occident,unde's camuflaţi şi au aliaţi peste tot - nu din convingere,ci din interes sau ca alibiu pentru "mâine"- soldarea pozitivă a cazului lui Vintilă Horia e o mare victorie,cu care ne putem mândri.

Mă gândesc,însă,ce realizări enorme ar putea avea exilul nostru dac'ar exista un minimum de coordonare,iar elementele active,capabile să facă faţă unei bătălii de ge-

nul celei amintite,ar avea mijloace suficiente,n'ar fi silite să robească zi şi noaptea ca să poată supravieţul,cu familiile respective.Propaganda reperistă ar putea fi spulberată în toate domeniile numai prin munca organizată şi devotamentul a 10-20 de persoane,ajutate să lucreze numai în acest scop.Comitetul vişoienist plăteşte câţiva funcţionari prin diferite capitale ale lumii libere.Să facă - ce? Am vrea să ştim care e contribuţia,de pildă,a delegatului pentru Italia,în toată această treabă românească.Curiozitatea e doar retorică,căci răspunsul e gata: domnul în chestiune,fost diplomat,persoană cumsecade,din câte se spune,cu digestia cam grea,simandicos şi greu de ureche,nici n'a aflat de scandalul Goncourt.Se plimbă cu bastonul pe lângă Vatican şi-şi roade,cugetător,mustaţa.(Ca să nu le indispunem modestia,pe Românii ce-au contribuit la victoria anticomunistă,în cazul Vintilă Horia,nu-i pomenim; să nu uităm, însă,rolul jucat de prof.Marcel Fontaine,care s'a dovedit încă odată,în ciuda curioasei neînţelegeri din partea unor Români călduţi,un formidabil luptător al "cauzei").-

&& SĂRBĂTORI NAŢIONALE.- In ultimul timp am luat parte la sărbătorile naţionale ale Albanezilor şi Lituanienilor,refugiaţi în Italia.Trebuie să recunoaştem că reprezentanţii acestor două mici popoare ne bat la mare distanţă în ştiinţa de a-şi câştiga prieteni în Apus.Noi suntem mult mai numeroşi,avem valori în exil cu care nicio altă naţie nu se poate mândri; totuş,cel puţin la Roma,n'am văzut niciodată,la un 24 Ianuarie sau 10 Mai,miniştri italieni,ca la Lituanieni,ori cardinali,ca la Albanezi. Motivul trebuie căutat în diviziunea noastră anacronistă,care ne dăunează enorm şi nu ne permite să ne opunem cum ar trebui presiunii reperiste.Diriguitorii de partide, mişcări,opinie din exil vor înţelege,odată pentru totdeauna,că,dacă nu vrem să ne mănânce comuniştii,pe noi,ca Români şi autentici reprezentanţi ai neamului în obidă,trebuie să lăsăm deoparte orice motiv de separare şi,împreună,să cultivăm cât mai multe şi utile amiciţii occidentale? Cât priveşte absenţa cardinalilor la sărbătorile noastre,vina o poartă,fără îndoială,şi preoţii noştri,cari,şi ei,ca să nu-şi dezmintă românismul,sunt adesea în dezacord.Am spune "păcat!",dac'ar fi vorba de un simplu regret.Lucrurile sunt,însă,mult mai grave de cum ne închipuim.Şi atunci,să nu ne mirăm că Lumumba îşi găseşte bocitoare cu nemiluita peste tot,chiar necomunişti ori chiar anticomunişti,dar Maniu,care nu era Lumumba,nu-i plâns de nimeni.Iar când,totuş,ziarele din lumea liberă vor a opune "martirologiului" comunist un martirologiu anticomunist,singurul nume ce apare e al lui Imre Nagy,fostă căpetenie comunistă...

&& FRATERNIZARE EXCESIVĂ.- Comunitatea europeană a scriitorilor,organizaţie notoriu comunistă sau,în orice caz,condusă de criptocomunişti,a patronat la Roma o manifestaţie în cinstea celor peste 160 de ani,împreună,ai lui Sadoveanu şi Arghezi.Oratorii,cu nuanţe variate,dela Vigorelli la Beniuc,mai lepădătură ca oricând,pitic şi gargarisind o franţuzească infectă,au exaltat nu atât opera celor doi sărbătoriţi,cât adeziunea dată de ei,la vârsta senilităţii şi ramolismentului,regimului comunist. A urmat o mică recepţie,într'o sală subterană a librăriei Einaudi.Mare surprindere,chiar printre Italieni,a stârnit prezenţa,în număr considerabil,a refugiaţilor,români şi italieni din România,oameni cari la manifestaţiile organizate de "Armonia" ori de "Societatea Academică Română"sau la biserică,nu prea se văd.Şi mai dureroasă a fost atmosfera de fraternizare ce s'a creiat la un moment dat în sală: cu pupături,îmbrăţişări,reverenţe - ca şi când ministrul Macovei şi soaţa,ori ceilalţi funcţionari ai Legaţiei,ori Beniuc,n'ar fi complici ai regimului ce ne ucide fraţii,oprimă un întreg popor,a asasinat şi asasinează pe opozanţi,a vândut Basarabia şi Bucovina Ruşilor ce ne jefuesc ţara.(Am aflat apoi că,totuş,printre pupături,careva dintre ei a găsit prilejul potrivit să ceară socoteală de crimele dictaturii comuniste şi să condamne violent regimul în faţa străinilor - şi pe limba lor: tot e ceva...).

&& ŢIGANII DE ROMÂNI.- Am cumpărat o bine cunoscută placă de muzică populară românească,fabricată de "Around the World"(America).In prezentarea plăcii,sub titlul "România şi ţiganii săi",citim textual: "România,o republică balcanică la Marea Neagră, a fost colonizată de Imperiul roman.Dar,cu excepţia limbii,influenţa latină fu infimă. In prima parte a erei creştine,a fost locuită de Slavi,după aceea invadată în repetate rânduri de Mongoli,Tătari şi Turci.In această regiune s'a stabilit şi cel mai mare număr de Ţigani.Conglomeratul a dat naştere unui neam particular.Aşa se face că,sub puternica influenţă a muzicii ţigăneşti,muzica populară românească are o savoare orientală evidentă".- Pentru prietenii din Statele Unite,care pot interveni şi pune,pe cât posibil,lucrurile la punct,precizăm că placa a fost făcută în 1958 şi poartă numărul BR 50049.Să vadă şi care (mama lui de) ovrei a compilat textul insultător şi fals de mai sus.Şi ce amestec au reperiştii în această treabă compromiţătoare,întrucât cântăreţii,dela Maria Lătăreţu la Alexandru Grozuţă,se produc în ţara ocupată.-

&& ANECDOTĂ FINALĂ.- Lucia Sturza-Bulandra,această matusalemă fără talent,s'a vândut stârv şi suflet regimului comunist.Aşa că pe seama bătrânei coropişniţe circulă în ţară o sumă de anecdote rele,fără milă.Una din ele,plecând dela Neculce,spune că Petru Rareş,rătăcind prin ţară,după pierderea domniei,a ajuns într'un loc necunoscut. Fiindu-i teamă să nu fie cumva recunoscut şi predat duşmanului,se ferea de drumul ma-

..Pe o potecă,întâlneşte o păstoriţă şi-o roagă să-l orienteze.Mulţumit de lămuriri, fostul domn o mângâie pe cosiţe şi-o întreabă cum o cheamă.Fata răspunde,cu glas firav,emoţionată: Lucia Sturza-Bulandra...

Altă anecdotă pretinde că într'o seară actriţa de peste 90 de ani primeşte un telefon.Ridică receptorul,şi de cealaltă parte se prezintă "Belu".Bătrâna,căreia aluziile la cimitirul bucureştean nu-i fac multă plăcere,răspunde cu un "hai-sictir"decis - spre surprinderea nevinovatului "scriitor" Petru Belu,care avea să-i comunice ceva..

OLTUL de Ion Ţolescu

Dragoş Măgureanu

Mi-erai murg pe vremuri şi cărare,
Fatnic răzvrătit şi pădureţ...
Strâns cu pumnu'n junghi la cingătoare,
Eu ţi-am fost vlădică şi judeţ.

Dar veni din iad o iarnă mare
Şi-ţi turnă în inimă îngheţ
Şi-mi făcu din flintă pe spinare
Cobiliţă grea de precupeţ.

Mă mai ştii măi Oltule pe nume?
Eu de-atunci că's de pripas prin lume.
Tot strigând cu coşul şi ciubara,

Furii toţi că-mi năpădiră ţara....
Dar'ar frunza'n codrii tăi să dea
Preacurata Maica Precista.-

(Din vol. "Arhanghelul Mihail")

&& Prietenii noştri ieşeni,Mina şi Anghel Rosnin,stabiliţi la Verona,au devenit în Septembrie,cu naşterea,la Cittadella,a micului Sergiu,feciorul lui Olimpiu,bunici. Felicitări! Cu urarea,să nu se oprească aci...

&& La Universitatea din Roma şi-a trecut doctoratul în Medicină,cu 105/110,d-ra Lucia Chircu,fiica cunoscutului petrolist oltean.Cele mai bune urări!

&& In recenta-i călătorie în America,- pe lângă Expoziţia din Mexic,pomenită în numărul trecut,şi prezentarea operelor sale la Cleveland şi New York,Eugen Drăguţescu a avut o Expoziţie,între 10 Oct.-9 Nov.,la Long Beach.Pe catalog vedem,între altele, teme şi figuri româneşti: Roumanian Dance,Roumanian Child,Iuliu Maniu,Brâncuş,etc.

&& 1960 s'a încheiat,pentru Italienii cari au privit la televiziune,cu "Ciocârlia" românească,însufleţit executată de orhestra marelui restaurant "Principe di Piemonte" din Torino,de unde s'a transmis.-

&& Conform presei reperiste,dr.Ion Atanasescu din Timişoara a reuşit,după mai multe experienţe pe animale,să înlocuiască vinele bolnave cu vine de plastică funcţionând perfect.Printre cei operaţi,pentru unii erau deja decise amputări din cauza arteriosclerozei.Operaţia s'a dovedit mai sigură şi mai ieftină ca transplantarea.

&& Intr'un articol publicat la 16 Nov. în "Medjunarodna politika"(Belgrad),care apare în engleză,franceză,spaniolă,germană şi rusă,Aleš Bebler afirmă că "minorităţilor naţionale -din Jugoslavia- le sunt recunoscute toate drepturile cetăţeneşti,şi aceasta tuturor,fără nici o deosebire"; că Constituţia "asigură drepturi egale,indiferent de naţionalitate",ba chiar "consideră act penal orice act prin care cetăţenilor li se îngrădesc drepturile pe bază de rasă"; că politica lui Tito e "radical opusă orioărei politici de asuprire şi asimilare" a minorităţilor; că "toate acele minorităţi care au limbi formate şi sunt domiciliate destul de compact au şi şcolile lor elementare".Mai mult: în Jugoslavia nici n'ar exista o "limbă de stat": "fiecare reprezentant al poporului.. poate vorbi în limba sa maternă.. iar cetăţenii peste tot se pot servi de limba lor maternă în faţa organelor administrative şi judiciare".Aceste lărgimi s'ar datora politicii iugoslave "consecvent democrate faţă de aceste minorităţi",statul îndeplinindu-şi astfel "obligaţia democrată atât faţă de însăşi minorităţile naţionale cât şi faţă de celelalte popoare".

Afirmaţiile sunt grozav de frumoase,dar,când ajunge la cifre,tovarăşul Bebler o scrinteşte: astfel,toţi Românii din Jugoslavia ar fi numai.. 60.000! Dar sutele de mii din Timoc unde îi laşi,tovarăşe Bebler? n'au ei o"limbă formată"? nu's ei "destul de compacţi"? Dar pe Românii Macedoneni? Că doară,înainte de a cunoaşte civilizaţia ocupaţiei sârbeşti,avuseseră şcolile şi bisericile lor la Bitolia,Chrida,Moloviste, Crusova,Gopeş,Nevesca,Struga,etc.,etc! De geaba umpleţi revistele de minciuni,domnilor tovarăşi.Constituţia e bună,dar lumea îşi riscă viaţa să plece dela voi în bărci peste Adriatică! Dacă ar fi atâta libertate,cât vă lăudaţi,ar fi reprodus care,"Libertatea" din Vârşeţ,articolul lui Bebler,fără să-l foarfece după cuviinţă?.. Dacă aveţi cuget curat,de ce care aţi interzis reprezentantului organizaţiei internaţionale a minorităţilor să viziteze satele româneşti din Macedonia?.. Dacă minciuna e "noutatea" regimului vostru,apoi asta e veche de când lumea - şi ea n'a dus la altă soartă decât aceea pe care vor avea-o,şi de-acum,toţi asupritorii!-

&& Aflăm că Raab,cancelarul Austriei,a refuzat să ţină tradiţionalul discurs de Anul Nou,declarând: "Nu doresc să stric buna dispoziţie a cetăţenilor cu o argumentaţie politică şi economică,astfel că am rugat posturile de radio ca în locul cuvântării mele să transmită muzică uşoară".Pentru acest cu adevărat merit,cetăţenii l-au proclamat "binefăcător al anului".Ce păcat că Gheorghiu-Dej nici acest bine n'a fost în stare să-l facă poporului român!...

&& In primul său mesaj,de Anul Nou,P.S.Vasile Cristea își enunță misiunea: "să se roage și să aducă jertfe pentru popor"; episcop al "uniților","ruga lui zilnică însă se înalță la Domnul pentru suferințele neamului întreg,inima lui este deschisă tuturor acelor ce au lipsă de îndrumare spirituală,de mângâiere sufletească sau de sprijin moral".Amintind că prima sa liturghie a fost la catacombele Sf.Calixt(Roma), și că la viitorul Conciliu Ecumenic va fi,acum,și un român,mesajul anunță o lungă călătorie pastorală a P.S.Sale în Austria,Germania,Franța și alte țări.-

&& Pentru a 5-a oară păr.Ușeriu,acum paroh la B.Aires,a dăruit exilului un frumos calendar de perete,întărit cu câteva lămuriri competente ale dlui prof.Gâzdaru.Pentru obida refugiaților,calendarul are și unele noutăți confortante: astfel,postul Paștelui va fi,anul acesta,de numai 6 săptămâni,începând el abia la 26 -în loc de 19- Februarie,cum vedem la foaia lunii respective; dar și celor ce l-ar începe după vechea regulă li se concede avantajul unei săptămâni,la 19-26 Febr.,de "deslegare pentru lapte,ouă,unt,brânză și pește",deși la 19 fusese "Duminica Lăsatului de brânză".Postul Crăciunului e și mai norocos,cum citim la pagina lunei Noembrie: dela 15 la 24! Altă interesantă inovație vedem și'n luna Martie,când Sâmbăta Morților cade într'o.. Vineri(la 24),pe când Izvorul Tămăduirii e mutat dela 14 la 28 Aprilie! Dar poate că aceste modificări au fost făcute cu binecuvântarea P.S.Trifa,a cărui "ziua numelui" o găsim trecută printre deslegări de post și sărbători naționale.Așa fiind,închidem și noi un ochi la alte erori,greșeli de tipar,etc.-

&& Intr'o evlavioasă circulară,păr.Ulpiu Bârlea dela Viena,invitând pe credincioși la sindrofia unei nunți de argint,îi poftește "a aduce câte ceva cu sine în desagă (materia primă solidă),căci materia primă lichidă a fost deja prevăzută".Amin.-

&& Radio Tel Aviv anunță(22 Ian.): Un grup de persoane s'a întâlnit recent la Ierusalim pentru a discuta modul și mijloacele de a converti noi popoare la vechea credință ebraică.Ei au decis să țină vara viitoare,la N.York,un congres pentru a discuta acțiunea practică de întreprins,ca de pildă trimiterea de misionari evrei în lume,instituirea unor centre de informații în multe orașe importante și publicarea de cărți și broșuri despre principiile iudaismului.-

&& Un comunicat oficial reperist anunță că la 31 Decembrie era "socializată"93.7% din suprafața cultivabilă a țării.Se dă apoi lista producției pe anul trecut în industrie și agricultură,pe categorii: fier,oțel,petrol,ciment,lemn,cereale,unt,etc. Din importanta statistică lipsesc totuș câteva sectoare: industria minciunii,a închisorilor,a cfticii,a cimitirelor...

&& Americanii au ajuns în fine să identifice 2 indivizi cari cu spionajul lor speriaseră tot Occidentul,de pe timpul anchetării faimosului evreu Abel și până azi,când se găsesc la Londra sub proces pentru aceeași nobilă activitate,pentru care se pare că "neamul ales" are o adevărată slăbiciune.E vorba de soții Morris și Lola Cohen: dac'am spune că's evrei,s'ar găsi unii să ne acuze de antisemitism...

&& La 14 Ianuarie,muncitorii români din Paris,purtând hramul lui "Ion Roată",au dat o serbare cu cântece,mâncare,băutură și dans.Credem că muncitorii din Țară,dac'ar fi putut asistă la program,n'ar fi rămas prea entuziasmați de solidaritatea fârtaților liberi cu cruntele lor suferințe.O fi moda să se termine totul cu dănțuială,dar moda presupune vremuri cât de cât normale.Cu mortul în casă,nimeni nu joacă.Ion Roată,cel puțin,n'ar fi făcut-o!..

&& Hrușiov a început să se vaite de falimentul agriculturii sovietice planificate în colhozuri.Până la urmă se va vedea adevăratul rost al sgomotoasei tânguieli: să mai smulgă ceva ajutoare dela "fraierii" de capitaliști - și să strângă și mai și gurubul în nenorocitele de țări ocupate.-

&& "In numai 16 ani -recunoaște "Glasul"din Pankov(20 Aug.)- România a devenit ceea ce este astăzi". Apăi otrăvită trebue că mai e suflarea Moscovei,dac'a reușit, în așa scurt răgaz,așa o"performanță"...

– Acelaș număr publică fotografia "uneia din străzile orașului Vulcan din Valea Jiului",fala regimului moscovit din România.Figurile fiind mici,nu se poate observa dacă trecătorii sunt desculți; însă,în tot lungul străzii - nu o mașină,dar nici măcar o bicicletă nu se vede!

&& Un tânăr marinar român Const.Juretie,ajuns cu vasul "Ardealul" la Anvers,a reușit să ochcare,cerând azil politic în Belgia.-

&& Descriind o nuntă ca'n povești,"Libertatea" din Vârșeț spune că "unii mănâncă, unii beau și alții se veselesc".Așa,pe "inima goală"?... Unii beau și alții chiuie?..

&& Agenții lui Dej în America i-au "cerut",în numele.. Românilor americani,favoarea de a-l vedea de aproape,- ceeace argatul lui Hrușiov a "acceptat".Oaspeții -scrie "Glasul"- au oferit primei slugi moscovite din România "un buchet de garoafe roșii" - pe care Gheorghiu-Dej le-a privit cu greață: nu miroseau a sânge...

+ Ne vine,la încheerea numărului,trista veste a morții,la Louvain(Belgia),17 Febr., a prof.Sever Pop,întemeietorul Centrului Internațional de Dialectologie și colaborator principal la Atlasul Lingvistic al lui Pușcariu-Dumnezeu să-l odihnească'n pace!

UNDE ESTE ADEVĂRUL ?

Cazul Vintilă Horia a stârnit multă vâlvă în presa occidentală.Era și normal.Unii pentru senzație,alții pentru că găseau astfel ocazia ca printr'o deviere dela un obiectiv mai.. jenant să atragă cititorilor atenția în altă parte.Cei mai interesați și mai de rea credință au fost,ca totdeauna,comuniștii.Minciunile lor au curs pe un făgaș obișnuit,deci nu au surprins pe nimeni.Le-a fost binevenită ocazia,pentru a distrage atenția dela neplăcuta surpriză provocată de.. fuga beniaminului partidului comunist din România,Petre Dumitriu.

Că Vintilă Horia a fost pe nedrept acuzat de activitate legionară,e un adevăr de netăgăduit.El n'a făcut parte din Mișcare.Dar în această acuză stă ascuns alt obiectiv decât compromiterea scriitorului român.El n'a fost decât un mijloc destul de comod pentrucа vechii"prieteni"ai Mișcării să mai desnoade odată sacul cu minciuni, svârlind încă odată cu copita.Intrând în rândul publicațiilor occidentale,presa românească de inspirație.. democratică(cea din Apus,bine'nțeles,pentru a nu se confunda cu cealaltă,tot democratică,din țară) a arătat și ea din nou cât poate să respecte adevărul.Dintre aceste publicații am ales pe cea mai.. oficială,care vrea să reprezinte toate partidele istorice.E vorba de "Nation Roumaine",al cărei număr din Decembrie e consacrat aproape tot cazului menționat.Apărând pe Vintilă Horia,ea găsește ocazia destul de bine venită ca să se mai dea la Mișcarea Legionară,de data asta oarecum indirect,dar cu atât mai necinstit.

Confuzia între termenii de legionar-fascist-nazist,nu e de natură să ne surprindă,pentrucă e veche cași patima lor.Merită însă menționat un fel de articol fără semnătură,publicat pe pagina treia,cu caractere destul de mari sub sugestivul și deloc cinstitul titlu: "MAIS OÙ SONT LES NAZIS D'ANTAN?"- "Colțul",care cuprinde mai bine de jumătate pagină,pare la prima vedere un atac contra comunismului,acuzat de duplicitate.. morală pentrucă nu prea ține cont de trecutul celor ce-i oferă serviciile. (Cum le oferă,am arătat într'un articol din nr 80 al "Vetrei").In fond,a te ocupa de morala comunistă înseamnă a pierde timpul de geaba,pentru că așa ceva ei nici nu au și nici nu revendică.Dar când cineva acuză pe altul de imoralitate,trebue să facă el probă de moralitate,ca să nu cadă însuș în duplicitate.Ori,în loc de a acuza pe comuniști,articolul din "Nation Roumaine" nu face decât să denunțe un număr de legionari-naziști(!) ca colaboratori de frunte ai regimului și,pe deasupra, "foști","mari" și "importanți" mai ales.

Problema colaborării scriitorilor din Țară e destul de complicată și anevoe de adus în discuție.A-i judecă,aici,e periculos și necinstit.De-aici,dela adăpost,se pot afirma multe și se poate ușor arunca cu noroi asupra celor ce stau mereu cu sabia lui Hrușiov deasupra capului.Cazul lui Petre Dumitriu ar trebui să dea de gândit nu numai comuniștilor.E foarte lesne,deasemenea,a acorda calificativul de colaborator,mai ales când cel încriminat n'are nici o posibilitate să se explice,și nici nu este cunoscut lumii occidentale în toate aspectele pentru a putea fi judecat.Rumegând numele celor indicați de "Națiunea" respectivă,m'am apucat să fac un fel de inventar,cam ciudat în felul lui dealtfel.După care am ajuns la niște rezultate,dacă nu surprinzătoare (cel puțin pentru mine,care am cunoscut realitățile din România ceva mai deaproape decât anonimul de pe pagina treia a ziarului),cel puțin demne de împărtășit și altora.

In primul rând,cine sunt încriminații colaboratori,ale căror nume "se trouvent aux premières pages des publications officielles"? Demostene Botez n'a fost legionar: a colaborat în schimb cu Antonescu,cu care a colaborat și dl Vișoianu.. P.P.Panaitescu n'a fost legionar,ci simpatizant al Mișcării - cu care au simpatizat ceva mai mult și unii din actualii.. democrați convinși dela Paris,sau din altă parte; și nu a fost nici "important": dacă era,intră în pământ împreună cu cei ce în adevăr au fost importanți și pe cari democrați de teapa lui Armand Călinescu au avut grijă să-i scoată din cale.- Eugen Jebeleanu,lichea din naștere,n'a fost nici nazist,nici democrat,și nici măcar comunist nu este; ar intra mai lesne în categoria corbilor ce se îngrașe din cadavrele rămase pe urma războiului,frate întru apucături mai degrabă cu alde Virgil Gheorghiu de tristă prezență.Degeaba "Nation" îl ridică în rang!- Mircea Popescu... cine-a auzit de el?.. Traian Herseni,nu colaborează; ar trebui să se facă clar distincția,pentrucă,după felul în care judecă "Nation",și tractoristul care ară pe ogoarele fermelor de stat e colaborator - mai ales dacă,în trecut,a avut nenorocul să mai fie și o țâră.. legionar.- Sadovenii,amândoi ar intra mai de grabă în tagma democraților - cași Nicolescu de altfel.- Nici Ivașcu,nici Camilar n'au fost legionari; asta o recunoaște și ziarul de altfel.Mai rămâne un oarecare Cornel Branie,o enigmă pe care numai "Nation" o poate deslegă; sau poate că tizul celui cu cișmea e mai deștept decât Ralea + Ghelmegeanu la un loc,pentru cari nu se găsește nici măcar un colț alăturea de ceilalți.Ralea e menționat ca nazist,dar ce-a fost înainte? Probabil considerente de ordin partinic fac penița anonimului să se oprească,jenată,în aier...

Care sunt deci legionarii a căror semnătură se află "pe primele pagini ale publicațiilor comuniste"? "Nation" oferă un amestec necinstit,câteva nume oarecari greu

de verificat, o mică dar insinuantă confuzie - și totul e în regulă. E suficient că se poate împroșca - și mai ales în legionari.

Pentru a pune lucrurile în adevărata lor lumină, spre a se arătà celor de bună credință care e realitatea, e necesar inventarul pomenit. Spațiul nu ne permite coloane de nume. De aceea ne limităm la cele mai reprezentative, nume a căror prezență sub un articol, eseu, poezie sau altceva scris "angajà" în adevăr pe cn și ideea de el servită. Să pornim dela generația mai veche, din care fac parte făuritorii României Mari (ca hotare, nu și ca suflet) și continuatorii lor întru idei - oameni deci cari nu pot fi acuzați de fascism, aflându-se ei oarecum statornic pe baricada.. democrației: Cezar Petrescu, George Călinescu, Camil Petrescu, Ralea, Suchianu, Eusebiu Camilar, Vianu, Zaharia Stancu, Arghezi, Perpessicius, B. Iordan, Rosetti, Ion Marin Sadoveanu, celălalt Sadoveanu (cel cu "Mitrea Cocor" și cu publicațiile arse în piețele Bucureștiului sau altor orașe tocmai de.. legionari), Gala Galaction, Agârbiceanu, Tudor Mușatescu, etc., etc.: toți și-au pus semnăturile - nu pe o pagină de ziar, ci pe cărți întregi, unele din ele nu chiar așa nevinovate (Cele două Franțe, bunăoară, a lui Ralea; Vino și vezi, a lui Petrescu; Rădăcinile sunt amare, a lui Stancu; Scrinul negru, a lui Călinescu, - fără să mai pomenim de articole și eseuri în "Contemporanul" și câte și mai câte). Cine a rămas până la urmă curat din vechea generație (curat în sensul în care vrea "Nation")? Doar câțiva, cari s'au grăbit să.. moară: Motru, V. I. Popa, Murnu, Ionel Teodoreanu (fratele lui nu a scăpat până la urmă), și cei cari au preferat închisoarea, dar prea puțini la număr și, ciudat, mai toți cu idei.. profasciste: Crainic, Petrovici, Militaru, Manoilescu, Batzaria - iertate le fie sufletele, pentrucă mai toți au răposat la Aiud sau la Ocnele Mari. Nu dăm cu piatra, pentrucă știm ce se petrece în realitate dincolo de cele ce se scriu în ziarele comuniste. Dar nu putem să nu constatăm -cu deosebită și sinceră durere- că cei crescuți la școala "democrației istorice" au rezistat mai puțin ingerințelor și brutalităților comuniste. Să fie numai vârsta de vină?...

Să trecem acum la generația urmașe, aceea care n'a mai vrut să alimenteze partidele cu noi elemente pentru a le regenera și însănătoși moral (ce miopie, Doamne..). Dacă nu i-au urmat pe vremea când în țară domneà.. democrația de aur, i-au urmat barem în vremile grele de după "44"? Inșirăm numele celor mai de frunte, din care unii poate mai trăesc, pe când prietenii lor au intrat în pământ înainte de "actul istoric": C. Noica, M. Vulcănescu, Dan Botta, Axente Popovici, Vișan, Constantin Floru, Virgil Bogdan, Vasile Băncilă, Sava Ștefănescu, Ion Cantacuzin, Simion Stolnicul, Pompiliu Constantinescu, Vlad Străinu, Ion Caraion - cei mai mulți din "școala lui Nae Ionescu", deci.. nu prea democrați ci dimpotrivă. Toți sunt absenți în viața culturală de după 1944. Sunt în schimb aproape toți prezenți în închisori. Și celor ce-au trăit pe vremea aceea în cercurile intelectuale din București nu e nevoe să le arătăm noi care a fost atitudinea lor față de democrație - și mai ales față de comunism.

Și pentrucă în articolul pomenit e vorba de legionari, iată câțiva redactori ai "Bunei Vestiri", rămași neîmpușcați de Tătărăscu, Călinescu, Iamandi, Carol, Antonescu și ceilalți cari i-au urmat: Cristofor Dancu, Bălănescu Gabriel, Constantin Gane, Horia Cosmovici, Alexandru Constant - nume de legionari cari puteau angajà și care totuș nu sunt cei mai reprezentativi: toți, condamnați la grei ani de temniță și întuneric de comuniști. Ca să nu mai vorbim de Radu Gyr, martir legionar devenit simbol de puritate și demnitate pentru întreg neamul românesc, peste partide și idei (minus, evident, comuniștii și cei dela "Nation Roumaine", pentrucă GYR CONTINUĂ SĂ RĂMÂNĂ LEGIONAR ȘI AȘA, SCHILOD ȘI MĂCINAT DE BOLI, DUPĂ PESTE DOUĂZECI DE ANI DE ÎNCHISOARE SUB TOATE REGIMURILE DEMOCRATICE DIN ROMÂNIA).

Iată care este situația, de care ar trebui să țină seamă scribii anonimi, căci comparația nu le prea dă apă la moară. Și dacă în adevăr erau bine intenționați în a arătà că regimul comunist nu ține seamă de trecut ci se mulțumește cu colaborarea, atunci ar fi trebuit să înșire ei numele de mai sus, pentru că pe ei îi cred mai lesne occidentalii. Sau poate această colaborare li se pare firească, dată fiind natura - și mai ales intitulația de "democrați" și a lor și a celor de dincolo?

Să fie, pasă-mi-te, generația Căpitanului de altă calitate decât bătrânii? Noi credem că da. In pofida unor exemple care ar infirmà realitatea.- exemple luate nu din țară, unde nu există, ci din.. Occidentul contaminator.

Cine sunt cei ce reprezintă totuș, de o anumită manieră, scrisul românesc corectat de Moscova? Jebeleanu, Boureanu, Teodorescu C., Lucia Demetrius, Lovinescu Horia, Geo Bogza, Petre Comarnescu, T. Andrei, Beniuc, Paraschivescu Radu (pomenim numai pe cei de origine românească, pentrucă ceilalți au făcut întotdeauna acelaș lucru, ca.. adevărați democrați): toți, oameni (și nu scriitori) de mâna doua sau a treia, cari în vremuri normale nu ar fi reușit că ajungă în enciclopedia românească, chiar de-ar fi fost și mai "dispuși" decât sub comunism. Pentru aceștia, colaborarea ar avea o explicație în plus față de cele spuse în numărul de mai înainte al "Vetrei": o urmă de ranchiună împotriva celor cari nu-i prea luau în serios înainte?...

Despre elementul mai tânăr nu vorbim, pentru că el nu intră în cadrul preocupărilor prezentului inventar. Tinerii n'au avut posibilitatea să aleagă singuri ce idee

să servească. Când au fost la vârsta alegerii, au fost oferiți cadou, de prevăzătorii colaboratori ai "Națiunii", stelei roșii. Dar, din unele semne, nu prea par nici ei dispuși să înghită gogorițe democrate de origine "istorică".

Iată deci cum ar trebui să arate lista de pe pagina treia a ziarului partidelor democratice din exil. Aceasta, pentru a prezentà o imagine fidelă realității măcar pe plan formal. Pentrucă dincolo de formalism există sufletul. Și cu el nu e permis să ne jucăm cum ne place, mai ales când am avut.. curajul să o întindem peste graniță. Dacă rândurile acestea vor cade întâmplător sub ochii anonimului sau anonimilor dela pagina treia, ar fi bine ca și ei să mediteze puțin asupra duplicității morale. Iar dacă în sinea lor vor spune "și noi cunoaștem aceste realități, dar.. ce să facem, așa sunt vremurile.. rațiune de stat" (sau de existență mai de grabă), să cugete asupra acestor versuri, zgâriate de legionari pe zidurile izolării dela Aiud:

Nu te ridici dacă nu cazi
Cu fruntea grea în pulberea amară
Și dacă 'nvii în lacrima de azi
E c'ai murit în lacrima de-aseară.

Cei cari au scris aceste versuri nu au căzut niciodată. Și totuș sunt mult mai îngăduitori și mai creștini, mai democrați și mai onești decât cei cari cred că, denunțând relele mici ale altora, pot să ascundă păcatele lor de moarte, sau să se pună la adăpost pentru vremurile grele pe care exilul românesc e obligat de realități -dar și de inconștiența unora- să le trăiască.

Ar mai fi de spus ceva și referitor la scrisoarea dlui Boilă, adresată Academiei Goncourt pentru apărarea lui Vintilă Horia. Dl Boilă merge puțin pe calea adevărului, dar nu se încumetă până la capăt. Nu-l întrebăm de ce, pentrucă nu credem c'ar putea, sau mai bine zis ar îndrăsni să spună. Așa că mai lasă și dumnealui să se strecoare câte ceva despre.. tinerețe, obiectiv, subiectiv. Ne surprinde însă un flagrant element contradictoriu. Dânsul afirmă că Antonescu a fost cel mai înverșunat "massacreur" al legionarilor. Ori, Antonescu a fost nu numai prieten al naziștilor, ci cel mai fidel colaborator al lor. De ce atunci masacrà pe.. naziști la el acasă, și prietenii lui din Germania îi închideau în lagărele de exterminare împreună cu evreii, antifasciștii, democrații, filoaliații, etc?...

Ne bucură însă că "Nation Roumaine" nu ajunge și în închisorile dela Aiud sau Gherla, pe unde se află și puțini foști prieteni de idei cu redactorii ei. Pentru că atunci.. dar nu vreau să înșir aici ce-ar putea spune Solomon, Puiu, sau umbra lui Ilie Lazăr, mort în brațele legionarilor dela Aiud.

Iancu Dunăreanu

RUGĂCIUNE de Gh. Delavrani

Cu gândul, cu huma, cu sufletul, vin
să mă închin
Ție, Doamne, Stăpâne!
Tu mă cunoști, sunt un biet pelegrin
setos de mâne
și flămând de dreptate.
Tu știi că'n ruga mea vorbesc mii de sate..
Sunt atâtea durerile,
potop Părinte!
Șirag de morminte...
Și jertfa umple zările,
urcând la Tine!
Doamne, e sânge pe toate cărările
și potirele altarelor de sânge's pline!..

Uite orfanii cu ochii'n zare,
mamele plecate ascuns la icoane
și văduvele ce nu mai au alinare!..
Veacul ăsta le-a săpat în suflet
atâtea rane
și le-a turnat întuneric pe scare.
Vezi glia,
Părinte,
în ea s'a topit haiducia
și dintrânsa cresc înfiorate cuvinte..

Doamne, când vei crede Tu că
încercarea ajunge,
oprește sulița ce'n coastă străpunge!

&& Scrie "România" că Vintilă Horia "n'a aparținut la nicio mișcare politică practicând brutalitatea și teroarea".- Va să zică n'a fost nici carlist, nici comunist, nici liberal, nici țărănist, nici de-ai lui Călinescu...

&& Din lipsă de "repatriați" -căci nici dracu nu se'ntoarce bucuros în iad- "Glasul" din Pankov a început acum să "stea de vorbă" cu muncitorii prinși în țara de ocupația rusească și cari n'au altă ieșire. Astfel, un carecare "Lemnaru" -Holzmann?- "stă de vorbă", la 10 August, cu lăcătușul mecanic Const. Militaru, chiar în uzină. "Pauza dela prânz -scrie Holzmanul- a constituit un fericit prilej de a sta de vorbă cu el, chiar acolo, în ropotul loviturilor de ciocan și huruitul mașinilor". Fraza e clară, ea nu permite niciun echivoc: muncitorul român din țara ocupată, în timpul pauzei mânuește vârtos ciocane și mașini; cum l-or fi căsnind în timpul muncii propriu zise, nu-i greu de închipuit!

&& Gheorghiu-Dej a "declarat" ziarului "Izvestia" că România, înainte de război, "a fost o țară a înapoierii culturale". Treaba asta au mai spus-o și alți streini: Hrușciov, Ilia Ehrenburg.. Dar de ce-o fi judecând Dej situația țării după a sa personală?..

&& Demostene Botez semnează în "Glasul" din Pankov niște versuri intitulate "Musafirii": e vorba de.. ruși?...

CALENDAR NAȚIONAL

1 Ian.1868: Se naşte,la Târgovişte,Ion Al.Brătescu Voineşti.

1 Ian.1843: George Bibescu e numit Domn al Țării Româneşti.

1 Ian.1878: Naşterea lui Zaharia Dârsan.

2 Ian.1816: Se naşte,la Muşata(Fălciu),Anastase Fetu,medic şi naturalist,fiu de preot,prieten al lui Eminescu.Moare la Iaşi,3 Martie 1886.

3 Ian.1886: Se naşte la Zahareşti(Suceava),din părinți țărani,Ion Grămadă.Moare la 27 Aug.1917 în luptele dela Cireşoaia.

3 Ian.1885: Moare în Bucureşti Franz Göbl,născut la Viena şi adus în țară de mitropolitul Nifon,1852,ca maşinist tipograf.Cu Walter şi Ispirescu a deschis tipografia "Lucrătorii asociați".Se născuse în 1822.

4 Ian.1595: Are loc la Putinei(Vlaşca) o luptă aprigă între Munteni,conduşi de boierul Radu Calomfirescu,şi o armată de Turci şi Tătari.

4 Ian.1852: Se naşte la Greiswald(Prusia) scriitoarea Maria-Mite Kremnitz.In România vine în 1875 şi publică,cu regina Elisabeta,Rumänische Dichtungen(1885) şi Aus zwei Welten; iar singură: Rumänische Skizzen(1877),Rumänische Märchen(1882).Moare la 13 Iulie 1916.

5 Ian.1850: Se naşte,la Lugoj,Coriolan Brediceanu,luptător pentru cauza Românilor din Banat şi Transilvania,fiu al unui maestru-săpunar.Moare la Lugoj în 1909.

7 Ian.1895: Se naşte la Bucureşti pianista Clara Haskil.Moare la Bruxelles,într'un accident de tren,în noaptea de 6/7 Dec.1960.

9 Ian.1780: "Intr'o Joi,către seară,s'au mutat din viața aciasta la veciniciile lăcaşuri acest plin de râvnă sfânt părinte"(Chesarie de Râmnic),cum scrie,pe frontispiciul Mineiului din Martie următor,călugărul tipograf Ioachim dela Mitropolie.

13 Ian.1874: Se naşte,la Braşov,Sterie Stinghe,autor de scrieri religioase.

13 Ian.1937: Cad pe frontul anticomunist,la Majadahonda,legionarii Moța şi Marin.

17 Ian.1819: Se naşte,la Bucureşti,profesorul de chirurgie Nicolae C.Turnescu. Moare la 8 Oct.1890,tot în Bucureşti.

18 Ian.1821: Moare -se zice,otrăvit de medicul său- Alexandru Vodăşuțu.

18 Ian.1848: Se naşte,la Şiria(Arad),Ion Slavici,pe adevăratul nume: Ion al Lenii Savului lui Mihail Bojin.Moare la 10 Aug.1925 într'un schit pe la Panciu.

20 Ian.1845: Se naşte,la Reşița,Ludovic-Vincenz Fischer.A tradus numeroase poezii populare cât şi din Alecsandri,Bolintineanu,Coşbuc,Eminescu,Mureşanu,etc.Fusese ucenic de tâmplărie,apoi director de fabrică.A murit la Gröllwitz,15 Febr.1890.

21 Ian.1879: Se naşte,la Bârlad,Charles Drouhet.Moare la Bucureşti,8 Ian.1940.

22 Ian.1869: Se naşte,la Cincul Mare(Făgăraş),luptătorul naționalist Valeriu Branişte.Moare la 1 Ian.1928,la Lugoj,unde redactă "Drapelul".

22/23 Ian.1917: Pe vremea ocupației germane Bulgarii fură,în timpul nopții,manuscrisele slave dela Academia Română din Bucureşti.

24 Ian.1829: Se naşte în Suceava,din ramura moldovenească,Ion Aristide Cantacuzino, zis Zizin,om politic şi literat.A tradus,în franceză,opera lui Schopenhauer. + 1898.

24 Ian.1859: Unirea Principatelor.

27 Ian.1708: Antim Ivireanul,venit din Caucaz în țară ca zugrav şi tipograf,ocupă scaunul Mitropoliei din Bucureşti,pe care nu-l luă "nici cu sila,nici cu mita,nici cu rugăciuni".

31 Ian.1844: Sub domnia lui Mihail Sturza,Obşteasca Adunare dela Iaşi votează desrobirea Țiganilor domneşti(ai Statului) şi mănăstireşti(ai Mitropoliei şi Episcopiilor).Alecsandri consacră un imn evenimentului.Țiganii de pe moşiile particularilor -afară de unele desrobiri izolate,datorite generozității câtorva boeri,ca poetul de la Mirceşti- îşi capătă însă libertatea abia sub Grigore Ghica,prin "ofisul" din 26 Nov.1855.

1 Febr.1574: Soseşte în țările române,mergând spre Turcia,tânărul francez,din familie de magistrați,Pierre Lescalopier.Trecuse prin Veneția,coasta dalmată,Bulgaria, Ungaria.A lăsat un Jurnal al călătoriei,ce s'a descoperit în Biblioteca din Montpellier.Sunt -spune Iorga- de bunăseamă cele dintâi însemnări streine despre țara noastră.

1 Febr.1838: Se naşte,la Fălticeni,Nicolae Gane,nuvelist,avocat,deputat,ministru, primar al Iaşilor,etc.

1 Febr.1848: Se naşte în Sibişel,din părinți țărani,Sava Henția,pictor şi profesor.

1 Febr.1863: Se naşte,la Ştefăneşti(Botoşani),pictorul Ştefan Luchian.

3 Febr.1861: Se naşte,la Gallsbach(Austria),Mathias Friedwagner,fost profesor de filologie romanică la Universitatea din Cernăuți.

3 Febr.1802: Se naşte la Oradea,din familie macedoneană,Emanoil Gojdu.

11 Febr.1841: Se naşte,la Avdela(Macedonia),Ioan Caragiani.A publicat în "Convorbiri literare" studii despre poezia populară din Macedonia(1869).Moare în 1921.

11 Febr.1877: Scrie Eminescu,în "Curierul de Iaşi",despre Vasile Conta: "Domnul Conta,ca scriitor,e din numărul acelor puțini,care nu reproduc numai idei nerumegate din cărți streine,ci gândesc mai cu seamă singuri.Apoi domnia sa mai are talentul de a expune foarte clar materiile cele mai grele,fără ca prin această limpezime obiectul să piardă ceva din ~~timp~~ însemnătatea sa".

12 Febr.1862: Se naşte,la Bucureşti,Alexandru Davila,fiul "doctorului",scriitor, director al Teatrului Național între 1905-1908 şi 1913-1914.A scris "Vlaicu-Vodă". Moare în 1929.

12 Febr.1906: Se naşte,la Somoştelnic(Târnava Mică),episcopul Vasile Cristea.

13 Febr.1887: Se naşte,la Iaşi,Dimitrie Gusti.

14 Febr.1821: Moare,la Budapesta,Petru Maior.

14 Febr.1913: Moare,la Roma,Angelo de Gubernatis,născut la Torino în 1840.In Dizionario biografico degli scrittori contemporanei făcuse loc şi scriitorilor români.

15 Febr.1794: Se naşte,la Abrud,Alexandru Şterca Şuluțiu.Moare la 7 Sept.1867.

15 Febr.1859: Se naşte,în Bocşa-Montană,Corneliu Diaconovici.A întemeiat la Viena "Rumänische Revue"(1885),la Timişoara ziarul "Dreptatea"(1894).A întreprins publicarea "Enciclopediei române" în 3 volume(1898,1900,1904).Moare în 1923.

21 Febr.1876: Se naşte,într'o comună din Gorj,Constantin Brâncuşi.

27 Febr.1814: Se naşte,la Stuttgart,Arthur Schott.Pe la 1836 vine în Banat să administreze nişte moşii.A publicat,în 1845,Walachische Maerchen.Moare la 26 Iunie 1875.

27 Febr.1834: Se naşte,la Piatra Neamț,Vasile Ureche-Alexandrescu,student la Iaşi, Paris şi'n Spania,unul dintre întemeietorii Ateneului Român din Bucureşti. + în 1901.

27 Febr.1872: Se naşte,în comuna Olpret(Someş),Alexandru Vaida-Voevod.

28 Febr.1753: Se naşte,în comuna Şinca Veche(Făgăraş),Gheorghe Şincai.

29 Febr.1868: Protoereul C.Buțureanu raportează superiorilor că mai mulți preoți, între cari şi Creangă,s'au dus la Teatru.Suspendat din preoție,Creangă e reintegrat după scurt timp,dar face o altă boacănă,la 6 Mai 1868,împuşcând ciorile depe crucea Bisericii Golia.Mitropolia îl iartă,până ce năstruşnicul diacon va ieşi,într'o bună zi,pe străzile Iaşului tuns de plete,ca civilii,şi fără potcap.In 1872,după doi ani de judecată,e dat afară definitiv din cler şi-şi pierde şi postul în învățământ.In post îl va reintegra Maiorescu.-

P A T R I A de Traian Miron

Pribegi,să ştiți că undeva
Aveți şi voi o țară:
Frumoasă ca pe cer o stea
Un colț de primăvară...

Gândiți-vă la ea mereu,
Şi'n rugile de seară
Rugați pe bunul Dumnezeu
Ca să v'o deie iară!

E Patria în care dorm,
De secoli,oase sfinte
Ce-aşteaptă tainic glas de corn,
Să iasă din morminte!..

Acolo rodu-i mai bogat,
Mai dulce ca ori unde,
Că miezul gliei e scăldat
In lacrimi şi în sânge!

Copiii cresc în duhul sfânt
Al legilor străbune,
Ce-l plânge codru'n al lui cânt
Şi doina'n jale-l spune.

Iar când bătrânii povestesc
De vremurile-apuse,

In ochii lor s'aprind şi cresc
Dorințe nesupuse:

"A fost odat',nu-i mult de-atunci
"Şi iar va fi,nepoate,
"Când plugul îl lăsam prin lunci
"Iar noi mergeam la moarte;

"Ca leii,astfel tăbăram
"In luptă,pân'păgânul
"Era zdrobit - noi ne'ntorceam
"La plug... c'aşa-i Românul!

"Că doar de veacuri străjuim
"Aici,cu arma'n mână;
"Cu nimeni soarta n'o 'mpărțim,
"Nici Patria Română!

....

Spre țara doinelor cu foc
Mereu ne poartă gândul,
Din drum pribeag făr'de noroc
Ne cheamă azi pământul!

O Țară ştim,şi-un Dumnezeu,
Cât stăm sub sfântul soare;
Un steag frumos,ce-i curcubeu,
Şi-o viață de onoare!

&& LUPTA DELA RAHOVA(după Giurescu).Pentrucă Ştefan cel Mare refuzase să dea tribut,făcuse campanii în Muntenia ca s'o scoată de sub jugul turcesc,şi cucerise Chilia, Mohamed II,cuceritorul Constantinopolului,dă ordin lui Soliman Hadâmbul,care era ocupat în Albania cu pregătiri pentru cucerirea cetății Scutari,să lase tot şi să se îndrepte "fără întârziere contra Domnului Moldovei".In August 1474 Soliman se şi găsea la Sofia,în vederea pregătirilor.Oastea sa avea 120.000 de oameni,între cari Laiotă Basarab cu ai săi.Ştefan dispunea de vreo 40.000 oşteni,între cari 5.000 secui.Faptul că o făcea iarna,arată ce însemnătate atribuia Mohamed acestei expediții,căci invaziile în Moldova se făceau de obicei pe vreme bună.- In fața năvălirii,locuitorii ascund vite,grâne,nutreț; "Ce nu s'a putut ascunde -scrie un izvor contemporan- a trebuit să fie ars,fiecare şi-a ars propria sa casă".

In fața Vasluiului,la confluența Rahovei cu Bârladul,era un teren mlăştinos,mărginit de păduri.Marți,10 Ianuarie 1475,dimineața,se lăsă o negură deasă,favorabilă celor ce cunoşteau locul.Ştefan începu lupta.Un detaşament,cu Secuii,atacă frontul, alt detaşament izbi în flanc.Cum primul şovăia,Ştefan,trimițând alt detaşament în spate,se aruncă singur în mijlocul luptei.Rândurile duşmane se clatină,încep să dea

îndărăt.Urmărirea a durat "de Marţi până Vineri noaptea","pe un mare noroi".Unii s'au înecat în apa Siretului,alţii în Dunăre,alţii au căzut prizonieri."Foarte puţini turci şi-au putut găsi mântuirea prin fugă,căci chiar şi aceia cari au fugit şi au ajuns până la Dunăre -scrie cronicarul polon Dlugosz- au fost sau ucişi acolo de Moldoveni,cari aveau cai mai iuţi,sau au fost înecaţi în valuri.Aproape pe toţi prizonierii turci,afară de cei mai de frunte,i-a tras în ţeapă.Cadavrele celor ucişi le-a ars,iar câteva grămezi cu oasele lor se văd până astăzi şi sunt mărturia eternă a unei victorii atât de însemnate.. Toată oastea lui s'a îmbogăţit foarte tare din prada luată dela Turci: aur,argint,purpură,cai şi alte obiecte preţioase".

"Şi au biruit atunci Ştefan Voevod -notează şi letopiseţul dela Bistriţa- şi au căzut atunci nenumărată mulţime de oameni şi mulţi şi fără de număr au fost prinşi de vii,cari mai apoi au fost tăiaţi; numai pe unul îl lăsară viu,pe fiul lui Sacbaşa; şi steagurile lor împreună cu schiptrele cele mari au fost luate,mai mult de 40 de schiptre.. iar Ştefan se întoarse cu toţi oştenii săi ca un biruitor în scaunul său din Suceava".

Infrângerea o recunosc deschis şi cronicarii turci. "A fost un grozav măcel -scrie Seadedin- şi puţin a lipsit ca să nu fie cu toţii tăiaţi în bucăţi,şi numai cu mare greutate Soliman Paşa şi-a scăpat viaţa prin fugă"; iar Neşri: Ştefan "a făcut acolo mulţi martiri,şi foarte mulţi au rămas prizonieri"."Niciodată armatele turceşti n'au suferit un dezastru atât de mare",se tânguie o rudă a Sultanului.

Si.. Apusul? Ştefan primeşte felicitări dela Veneţieni,iar papa Sixt IV îi scrie: "Faptele tale săvârşite.. cu înţelepciune şi vitejie contra Turcilor infideli,inamicii comuni,au adus atâta celebritate numelui tău,încât eşti în gura tuturor,şi eşti în unanimitate foarte mult lăudat".Cea mai justă laudă,şi apreciere,o găsim tot la contemporanul Dlugosz: "O,bărbat demn de admirat,întru nimic inferior ducilor eroici,pe cari atât îi admirăm,- care cel dintâi dintre principii lumii a repurtat în zilele noastre o victorie atât de strălucită încontra Turcilor.După părerea mea,el este cel mai vrednic să i se încredinţeze conducerea şi stăpânirea lumii şi mai ales funcţiunea de comandant şi conducător contra Turcilor,cu sfatul comun,înţelegerea şi hotărîrea creştinilor,- pe când ceilalţi regi şi principi creştini trândăvesc în lene,în desfătări şi lupte civile".-

&& DIN BANATUL INSTREINAT.In Septembrie,comuna Ecica a fost vizitată de un grup de experţi muzeologi din 15 ţări,găzduiţi la colonia artiştilor din Castel.Societatea culturală locală a prezentat un reuşit program de jocuri şi cântece populare.Oaspeţii streini au rămas încântaţi de realizările culturale ale Românilor din Jugoslavia,de jocurile vioaie şi de portul lor naţional,mai ales al femeilor.- Tot la Ecica, s'a întors acasă,după 46 ani de prizonierat în Rusia,la vârsta de 70 de ani,românul Ştefan Magda,căzut prizonier în Galiţia,în 1914.Acasă şi-a găsit încă soţia,fratele, sora - şi un fiu,pe care nici nu-l cunoştea.-

- Cel de al 4-lea concert simfonic,la Teatrul din Novi Sad -cu bucăţi din Glinka, Ciaikovski,Beethoven- a fost dirijat de românul Todor Petroane din Mesici.-

- La şedinţa literară a liceiştilor şi normaliştilor români din Vârşeţ,secţia "Mihai Eminescu",au citit poeme şi schiţe proprii Simion Drăguţa,Ion Bălan,Zorica Pancaricean,Felicia Marina,Costa Toader,Lavinel Popi.- La Begheiţi,tineretul a organizat o şedinţă literară; Todor Munteanu,Todor Baloş,Ion Cicală,Subu Elena,au prezentat lucrări originale.Corul Soc.Culturale locale "Flacăra",condus de Ion Laţcu şi Vichentie Petrovici,are 100 de membri; toţi se prezintă,pe diferite scene,în frumoase costume româneşti.- Secţia muzicală a Soc.Culturale "Mihai Eminescu" din Coştei,cu fanfara şi orhestra conduse de Ion Rotariu şi Traian Ţera,a dat concerte de muzică populară la Marcovăţ şi Sălciţa.- Tineretul din Bariţe a organizat la Râtişor o serbare cu dialoage,cântece şi jocuri.- Elevii şcoalei primare din Râtişor au dat,la 2 Octombrie,o serbare cu cântece,jocuri şi recitări; orhestra lor e instruită de învăţătorul Gh.Spărioşu.- Soc.Culturală "Lumina" din Iankov Most -cu cor,bibliotecă,secţie teatrală- a reales preşedinte pe Valeriu Jebelean.- Soc.Culturală din Sălciţa a dat la 31 Decembrie o reuşită serbare cu piese scurte,cântece,jocuri,recitări.-

&& Din partea Palestinei care formează azi statul Israel se găsesc refugiaţi în regiunea Gaza peste 240.000 arabi; 570.000,în Iordania; 125.000 în Liban,105.000 în Siria,iar alţii -vreo 200.000- au rămas pe loc.Total,deci,peste un milion! Cum se face atunci -se întreabă pe bună dreptate "L'Osservatore della Domenica"(Roma,27.III. 1960)- că în referatul ONU-lui pentru înfiinţarea Israelului,1947,figurau pe acest teritoriu numai 416.000 arabi?...

&& La ONU,unde a "discutat" cu reprezentanţi din Togo,Senegal,Guinea,etc.,Gheorghiu-Dej a spus că "Ţara noastră a urmărit cu multă simpatie lupta popoarelor din Africa pentru libertate şi independenţă".In speranţa că,odată şi odată,o să vie şi liberarea ei...

&& Lumumba a declarat,în timpul turburărilor din Kongo,că nu vrea ca ţara sa să se.. balcanizeze! De ce aşa proastă impresie despre Balcani? să fi cunoscut cumva, asul antropofagilor,pe Sima?...

DIN ZIARE,CĂRŢI,REVISTE

& Roberto Cantalupo,"CANDIDO",5 Febr.1961: Kennedy a reînoit Rusiei şi aliaţilor ei o invitare largă,umană,clară şi plină de substanţă creştină,să se apropie cu suflet nou de tema destinderii -ratată în trecut pentrucă pusă eronat-, adică să conceapă şi accepte în termeni complet noi exigenţa păcii cu lumea liberă; dar a condiţionat solemn,aş vrea să zic apostolic,reluarea negocierii între cele două lumi de exigenţa de neînlocuit a întoarcerii libertăţii în lumea întreagă,adică în lumea azi lipsită de libertate din cauza marxismului totalitar.In această privinţă Kennedy întrebuinţează un limbaj de absolută intransigenţă şi duritate,face pe bună dreptate din acest punct un sine qua non al oricărui eventual acord de importanţă mondială.

Aş vrea să remarc că conţinutul acestei impostări misionare e absolut identic cu al "cruciadei" defunctului Foster Dulles pentru eliberarea statelor satelite Rusiei dela Baltică în Balcani dealungul Dunării: este,însă,o cruciadă nu belicistă ci liberală.Prima,a secretarului de stat al lui Eisenhower,care nu încercase încă destinderea,a ratat.Această a doua cruciadă,prevalent morală,va putea reuşi?

Nu îndrăznesc să fac profeţii,mă mărginesc să mă declar pesimist; de aceea politica lui Kennedy faţă de Rusia trebue considerată deocamdată ca supusă unui dubiu,unei cauţiuni,unei ipoteci de imensă greutate: greutatea,ca să începem,a raportului dintre imperialismul slav şi cel galben,apoi dintre cel galben şi cel american.Se merge îndată spre necunoscut,spre misterul lui mâine,spre necunoscutele voinţe viitoare ale protagoniştilor lumii.Inutil,zadarnic să cercetezi cărţile de zodii.Deocamdată rămâne aceasta: că noul preşedinte a pus o condiţie care va putea face imposibilă orice încercare de pacificare cu Rusia,dar care nu putea şi nu va mai putea fi abandonată de nimeni: ea este şi promisiunea contrapartizii morale la sacrificiile materiale pe care America tânără le cere celorlalţi occidentali.Teza dela Camp David,a coexistenţei între regimuri opuse,nu poate fi de-acum valabilă decât pe exclusivul plan economic-social: adică o lume socialistă poate convieţui cu o lume liberistă. Dar asta nu mai înseamnă că lumea socialistă poate convieţui cu cea liberistă rămânând totalitară,antiliberală,duşmană a libertăţii,a demnităţii,a responsabilităţii omului, aşa cum acestea i-au fost date de Dumnezeu.

Aş vrea să închei că Kennedy a mutat dialogul posibil cu Rusia pe un plan de extremă eficacitate: în sensul că,atunci când ar fi redată libertatea tuturor popoarelor conduse azi de marxism,ele ar avea iarăş dreptul să-şi aleagă un alt regim,liberal.Oricum,la această conditio trebue să răspundă Hruşciov.Şi trebue să spună numai da,sau nu.-

& "RIVAROL",Paris,29 Sept.1960: Hotărînd oraşul Frankfurt să construiască un teatru municipal,- consiliul comunal,de majoritate socialistă,socoti c'ar fi bine,drept şi oportun să roage un pictor evreu să înfrumuseţeze cu una din pânzele sale interiorul noului teatru.Se adresară deci lui Marcu Şagal,care primi să execute tabloul dorit pentru modesta sumă de 18 milioane franci.Municipalitatea,la rându-i,acceptă acest preţ,fără să crâcnească - şi afacerea fu încheiată,căci,cum declară un consilier cu largă înţelegere,"nu trebuesc despăgubiţi Evreii de tot ce-au îndurat în oraşul care odinioară fu capitala diasporei"? Se scurseră mai multe luni.Intr'o bună zi din recenta lună August,data fixată pentru livrare apropiindu-se,Consiliul municipal primi o scrisoare dela prea ilustrul pictor,în care se spuneă că tabloul e gata,dar că amatori americani îi propuneau pentru el 350.000 mărci,adică 40 milioane franci,mai mult ca dublul preţului convenit cu oraşul Frankfurt.Şi dl Marcu Şagal adăogă rece: "Nu vă voi putea deci pune această operă la dispoziţie decât dacă-mi vărsaţi suma oferită de Americani".Afacerea,sau mai bine scandalul,aci stă.Regretăm,pentru Israeliţi,că nu există o lege care să interzică oricui,şi mai întâi Evreilor,de a provoca antisemitismul.-

& Gastone Polacco,evreu din Veneţia,în "CORRIERE DELLA SERA",10 Iulie 1960: Cred că nici noi,evreii din diasporă,nici evreii din statul Israel,n'avem dreptul să judecăm pe Eichmann.Nu noi,pentrucă evident administrarea justiţiei aparţine statelor noastre naţionale.Nu statul Israel,faţă de care Eichmann n'a comis nici o crimă.Nici noi nici alţi evrei,în fine,pentrucă lui Eichmann i-am fost victime,sau suntem,cel puţin,parte lezată,şi a-l judeca ar fi o răzbunare,a-l condamna un sechestru de persoană,a-l ucide un omicidiu.A-l judecă se cuvine Germaniei,Argentinei,poate Poloniei, poate Italiei; nu Israelului.Israelul nu se poate pătà,la numai zece ani dela naşterea sa ca stat,de o violare a legii internaţionale: Israelul,care mereu a luptat şi suferit pentru triumful justiţiei,nu poate violà justiţia,care e un concept absolut, ca adevărul şi cinstea.Marile state pot şi aplică legi şi pedepse retroactive şi să se păteze de infamie în numele unei justiţii comode; nu Israelul,pentru care dreptatea trebue să fie una singură.

Nu sunt prieten cu Ben Gurion,deşi-l stimez şi venerez,pentrucă nu-l cunosc.Dacă l-aş cunoaşte,i-aş cere,în numele unei justiţii absolute,care e deasupra tragediei noastre,a durerilor noastre,să redeă pe Eichmann ţării care-l adăposteă.Şi i-aş cere să trimită o cerere de graţiere pentru Rudolf Hess,condamnatul dela Nürnberg,care,

pe cât am citit,şi-a pierdut complet minţile: o graţiere,ca să fie liberat şi îngrijit undeva unde să se poată regăsi pe sine însuş şi bunătatea ce sălăşlueşte în orice om şi care trebue deci că sălăşlueşte şi în el.. Eichmann să fie pus să facă turul Israelului şi apoi să fie restituit locului de unde nu trebuià niciodată smuls,în numele unei justiţii care e în noi,dar e şi deasupra noastră.-

& Apelul adresat de col.Dan IVANOVICI,"în numele grupului militar român" din exil, naţiunilor libere,ca să includă în desbaterile ONUlui "cazul flagrant al colonialismului imperialist sovietic în ţările Europei de Răsărit": Dacă prin imperialism şi colonialism se înţelege dominaţie străină şi exploatare economică,atunci jugul sovietic impus Europei de Est e cel mai distrugător exemplu al colonialismului imperialist de astăzi.A nu menţiona această formă extremă a opresiunii colonialiste a timpurilor noastre ar însemna să facem din anti-colonialism o completă farsă şi chiar mai mult, un instrument pentru o propagandă de sens unic,exclusiv în beneficiul celei mai tiranice şi colonialiste puteri existente,Uniunea Sovietică. Dacă noile ţări care şi-au câştigat recent independenţa,în loc de a lua poziţie contra colonialismului oriunde el există,îşi vor mărgini protestul numai la colonialismul care s'a abătut asupra rasei şi ţărilor lor,ele vor servi prin aceasta indirect sângerosul colonialism şi imperialism al Rusiei Sovietice şi vor pierde autoritatea morală de a pleda convingător până şi pentru simplele lor probleme regionale. Noi sperăm în mod sincer că pentru a sluji adevărata cauză a anti-colonialismului,delegaţii ţărilor care pregătesc proectul de rezoluţie anti-colonială vor alege terenul solid al principiilor şi vor pomeni, în apelul lor de a se curma dominaţia colonială,popoarele din Estul Europei,victime ale celui mai crud colonialism astăzi în fiinţă.-

EXIL de Vasile Posteucă(Cântece din fluer)

Supţi de ani şi dor,cu tâmpla sură,
Risipim nădejdi şi pribegim,
Fraţi cu ahasverul din Scriptură,
Către-o nouă zare de chilim,
Să 'nflorim o creangă de răsură,
Undeva 'ntr'un colţ de ţintirim...

Drumul nostru ce suià 'n baladă,
Plânge mut în pasul monoton,
Răzvrătind sudalme de corvoadă;
Iar la şold de mai tresare-o spadă,
Geme'n glodul vârstei ca'n pripon...

Gârboviţi de mers şi de-aşteptare,
Gândul ni-i cu spini şi ciumăfăi,
Hăulind a dor din zare'n zare,
Ca de mult,când am pornit,flăcăi,
Cu icoana ţării'n chictoare...

Cântă numai doine şi bejenii
Gura străpezită de-aguride;

Pribegim şi noaptea se deschide
Hidră care 'nfulecă decenii
De coşmare slute şi livide...

Cresc din stropul plânsului fierbinte,
Noi oceane între noi şi ţară;
Pieptul dă de stâncă înainte,
Şi 'napoi în mlaştină coboară,
Că dreptatea s'a curvit şi minte...

Nărăvită'n târguri teherane,
Stă rânjind la masă cu cei mari,
Să ne pună preţ şi pe sumane,
Doar or mai vână câţiva colari,
Din vânzări de îngeri şi icoane...

Iar cei dragi,acasă,cu butucii
Ruginind pe inimă şi glezne,
Scriu legende'n codri,cu haiducii,
Ctitorind morminte vii în hezne
Şi urcând martiri pe bratul crucii...

&& "Glasul" lui Hruşiov publică,la 20 Decembrie,"Steaua sus răsare" şi pastorala patriarhului Marina,iar Ion Vinea,evreul,vorbeşte de.. Moş Crăciun.Acum,o mică.. curiozitate: în care număr din "Scânteia" s'au publicat colinde de Crăciun şi zisa "pastorală"? Că doar n'or fi lucruri bune numai pentru "proştii" din exil...

- Scrie patriarhul,în pomenita pastorală,vorbind de învăţătura lui Isus: "Ne cuprinde simţământul unei mâhniri adânci când ne gândim că au trecut aproape douăzeci de veacuri de când aceste adevăruri au fost auzite sub soare,şi totuş.. pe lume sunt încă milioane de robi,secătuiţi de vlagă,măcinaţi de boli,cari nu ştiu ce înseamnă libertatea.. A sosit vremea ca fiecare popor să-şi urzească soarta sa proprie,în libertate şi independenţă,în suveranitate naţională şi demnitate omenească.. Să rămânem cu convingerea că Dumnezeu va lumina cu harul său cugetele conducătorilor de popoare, călăuzindu-i spre slujirea dreptăţii".- Păcat că justele şi dureroasele observaţii ale înaltului prelat sunt destinate exclusiv refugiaţilor,nu românaşilor săi din robie.Căci la ei se va fi gândit,desigur,şi nu la triburile de Mau-Mau; altfel,ar fi să credem că puterea harului dumnezeesc este destul de mică,dacă n'a reuşit să "lumineze" nici măcar cugetul patriarhului...

&& In numărul din 1 Dec.60 al publicaţiei "BIRE"(Buletinul Iudeogrecoteilor din România în Exil) citim,după obişnuitele firitiseli dintre Théo şi Petre Lazăr,senzaţionala noutate că Iamandi,Bengliu,Gavrilă Marinescu,Argeşanu şi ceilalţi asasini ai tineretului românesc "nu au avut altă vină decât de a fi ROMÂNI"! "Români",ca Golia!..

&& Spune Regele Mihai,în mesajul de Anul Nou către robii din ţară,că "suferinţa înalţă întotdeauna pe cel asuprit".De ce-o fi evitat,atunci,ocazia de a se "înălţa", părăsind "pământul strămoşesc"?...

HOTĂRÎREA CEA MARE

Era mic de statură,oacheş,cu ochi de tăciune,păr şi mai negru,dar vânjos şi atât de bine legat că-l ştiau de frică elevii din clasele superioare,ca şi flăcăii din sat,înăspriţi de viaţa la coarnele plugului şi de răul autorităţilor.Pornit de timpuriu pe drumul verde,luase parte la multe bătălii împreună cu colegii de liceu şi facultate.Student excepţional,toţi,prieteni şi duşmani,îi prevedeau o strălucită carieră universitară.Dar se vede că soarta vroià altfel.

Intr'o noapte,pe la 12 -erà în primăvara lui '39- doi comisari şi câţiva poliţişti dădură năvală în odaia lui.Erà obosit,dormea duş,când o puternică lanternă îl trezi.Ii arătară un pistol mitralieră şi benzi de cartuşe risipite vraişte pe preş. Interogatoriul ce urmă fu mai mult motiv de schingiuiri decât pentru a smulge dela el secretul provenienţei unor arme pe care pentru prima oară le vedea.Aşa a început calvarul.Dacă nu evadà,din chiar prefectura poliţiei,sigur că în toamnă ar fi fost, ca atâţia alţii,împuşcat.Aventurile din propria-i grupare,pe care le privea cu inimă îndurerată,căci erau departe de ce gândise sau învăţase el,îl ţinură apoi "rezervat"; dar asta nu împiedică,după "rebeliune",să fie,fără umbră de vină,condamnat la muncă silnică.Declarat războiul,vrù să plece pe front.Nu i se permise.Insistă.Cu rezultatul că fu trecut la izolare.Apoi lucrurile s'au mai schimbat: cunoscând crezul prizonierilor,cei "mari" deciseră să-l folosească pentru a scăpà de ei mai lesne şi mai cu profit.Aşa au apărut formaţiile de "disciplinari" dela Sărata.Ca şi mulţi alţii,el a ales această cale,cu durere,dar hotărît să jertfească totul pentru a împiedicà s'ajungă secerea Satanei peste glia lor.Fu trimis pe front într'un batalion de hoţi şi spărgători.Ca"soldat prost",deşi ofiţer de rezervă.Şi printre hoţi făcù minuni.Compania din care făcea parte devenise o clasă de tineri ce-l ascultau cu admiraţie şi devotament.Comandantul cerù să fie mutat,părându-i-se că-i ştirbea autoritatea.Toate incursiunile riscante,în spatele liniilor bolşevice,noaptea,pe ger de stepă sau noroi până'la genunchi,erau încredinţate lui.Hoţii îl îmbrăţişau furiş,plângând,crezând că nu mai vine.Şi el se întorcea,spre bucuria prietenilor şi disperarea maiorului Pungeanu.Un glonţ care-i trecù prin piept,îl duse la un spital de campanie.Doctorii îl trecură în rândul candidaţilor la moarte,dar el se însănătoşì,spre uimirea tuturor. In loc de concediu,fu trimis în Crimeia cu încă trei ca el,atunci când toată armata, română şi germană,se retrăgeà.Cei trei căzură repede,şi el rămase singur.

Ultimele coloane de prizonieri luau drumul Siberiei.Stătù ascuns câtva timp,hrănindu-se cu bruma de alimente ce găsea în raniţele morţilor.Zile întregi nu găsì pic de apă să-şi ude buzele arse.Imbrăcat în uniforma unui ofiţer rus mort,se strecură într'o noapte într'un port neînsemnat,strânse de gât santinela sovietică de la o vedetă rapidă italiană rămasă acolo şi plecă pe mare,fără ca Ruşii să-şi dea seama de ce se petrecea lângă ei.Fu descoperit a treia zi de un submarin românesc ce patrulà pe coastele Crimeei şi adus,slobod,pe pământ românesc.Ascuns sub nume străin,trăì pe la sate muncind,el,care cu ani în urmă era socotit urmaşul firesc la catedra de filosofie din Bucureşti.Zadarnic încercară prietenii să-l convingă să treacă graniţa: era prea legat de pământul ţării şi credea că nu va putea rezista printre streini.Reperat uneori,reuşea de fiecare dată să dispară.Devenise pe'ncetul coşmarul colonelului Marcarian dela Securitatea din Ploeşti.Se pusese pe capul lui premiu.Satele erau cutreierate zi şi noapte de iscoade; persoanele bănuite că-l adăpostesc fură arestate, dar în zadar.Ofiţerii regimului începură să creadă că au de a face cu un strigoi.Mai ales după întâmplarea dela Mărgineni.Intr'o seară,în toamna lui '53,telefonul le aduse vestea că el se aflà într'o casă din apropierea acestei localităţi,că împrejurimile sunt bine păzite şi nu-i chip de scăpare.Trei maşini încărcate ţâşniră pe poarta Securităţii şi în mai puţin de o oră se aflau aproape de casa cu pricina.Treizeci de arme automate tremurau cu ţeava îndreptată spre geamul luminat,prin care străbăteau voci de oameni parcă fără nici o grijă.Câţiva se apropiară de fereastră,târîndu-se cu mii de gânduri negre.Un câine lătră undeva aproape.Lumina se stinse.Printr'un ochi spart şi înlocuit cu o bucată de jurnal,ceva sburà afară.Urmă o explozie,care în liniştea nopţii şi'n teama securiştilor căpătă proporţii de bombă.Aceştia se lipiră pământului.In clipa următoare o umbră neagră,imensă,parcă fără formă,sburà cu fereastră cu tot şi în aceeaşi clipă o rafală de pistol automat semănà plumbi ce nu vor înflori niciodată.Umbra se topì în noapte.Revenindu-şi din spaima ce le îngheţà inimile,securiştii se puseră să cate împrejur.Câmp neted ca'n palmă.Lămpi de buzunar şi reflectoare cocoţate pe maşini arară fără spor întunericul.Umbra,nicăieri.Ofiţerii plecară cu trei răniţi pe targă şi cu convingerea,nestrămutată de acum,că numai o forţă necunoscută le zădărniceà încercările.Şi cu această forţă nu aveau puterea -dar mai ales curajul- să se cate. El stătuse însă toată noaptea printre ei,în uniformă de locotenent securist.Reflectoarele îl pipăiseră şi pe el ca pe ceilalţi militari,dar nimeni nu se gândea la aşa ceva.Şi târziu,când,sătui de căutare,îşi luară calea întoarcerii, el se desprinse uşor de grupul risipit pe câmp şi intră în casa unde nu mai erau cei doi prieteni: unul era mort,împuşcat când încerca să treacă spre marginea câmpiei, celălalt arestat.

Acum,pentru prima oară,simțea gol în juru-i.Stătù și se gândì la prietenii căzuți
pentru neam,pentru scăparea pământului de lipitorile streine și pământene.Rândurile
se răreau uneori,apoi se'ngroșau iarăș.Un războì fără cruțare se angajase între el
și întreaga securitate a regiunii Ploești.Se convingea tot mai mult că odată și odată
va cădea și el.Că-l va înghiți și pe el pământul într'o dimineață: cu o rafală în
piept,cu ochii legați,ca o cârpă fără preț.Gândul îl făcù să se cutremure.Toate is-
prăvile lui de pân'acum,ajunse un fel de legende prin satele dela poalele Carpaților,
păreau a nu mai reprezenta nimic.Și ca un sfredel i se răsucea în cap întrebarea,tot
mai chinuitoare,mai insistentă: cât va putea rezistà? până când va trebuì s'aștepte
ca lupta lui,alături de a tuturor,să aibă urmările dorite? Trecuse de mai multe ori
pe la Canal: ca șofer,ca reporter al "Scânteii"(toate hârtiile erau în regulă..),ca
mecanic de locomotivă,- și văzuse acolo lucruri ce-i făcuseră părul măciucă.Îi sânge-
rà inima când coloanele descărnate treceau prelingându-se pe drumuri de noroi sau
pulbere,cu capul plecat,durerea zugrăvită pe obraz și foamea'n traistă.Găsise deseori
înțelegerea multor muncitori pe șantiere,ca să mai poată ajuta,dar totul i se părea
o picătură'n mare.Reușise să înlesnească evadarea unui prieten: și acum îl durea ini-
ma și se mustra,căci acesta,descoperit,fusese împușcat în chiar celula dela Valea
Neagră.Zvonuri peste zvonuri,cărora nu le dase crezare dar dorea să se adeverească,
îi măcinaseră calmul.Uneori disperarea îl împinse la fapte necugetate.El,care deveni-
se un fel de simbol al calmului,se introduse în plină zi în București și scoase la
munte trei flăcăi,ascunși în chiar casa din fața Securității.Și,culmea,nu găsì mijloc
de transport mai bun decât.. echipa de membri de partid ce pleca la Doftana "în pele-
rinaj" cu autobuz special.Nimeni n'a putut aflà vreodată cum a făcut rost de foile
de drum,dar mai ales de actele false,însă mai adevărate decât cele date de partid,
pentru ca în mijlocul ofițerilor dela Interne,cari-l căutau cu limba scoasă,să călă-
torească până la Doftana,iar de-acolo să ia drumul muntelui.Când li s'a remarcat lip-
sa,erau deja departe.I-a predat unui grup de rezistență,creiat de el,dar"autonom":
"Acum,că sunteți aici,faceți ce credeți că e mai bine; fiecare să se descurce singur;
cine nu poate,n'are decât să cadă sau să se întoarcă; calea aceasta n'are nevoie de
dascăl; cine vine aici,trebuie să îmbrace,ca Tudor,cămașa morții".
Și acum.. Acum simțea că începe să obosească.Așteptarea,sbuciumul,cursele întinse
securității,sau cele întinse lui de securitate(din care mai totdeauna reușise să sca-
pe doar cu mici.. sgârieli),făcuseră din el un om urcuz,tăcut,veșnic cu urechile în
ascultare,mereu cu mâna pe trăgaci: "cine trage primul,are mai multe șanse să scape",
spunea el prietenilor ce-l acuzau de duritate.Cu multe greutăți reușì să trimită pe
cineva de încredere peste hotare,să-i aducă un tablou fidel a ce se petrece "acolo",
să-i spună ce se întâmplase cu prietenii plecați de peste cinci ani și dela cari nu
mai avusese nici o veste.Flăcăul,marinar de ocazie,reușì să întâlnească într'un port
din Mediterana pe careva și se întoarse cu vești nu chiar plăcute.Nu se așteptase la
mai bine,dar vroià confirmarea părerilor lui,ca să aibă conștiința împăcată că,rămâ-
nând în țară,n'a făcut mai puțin decât dacă pleca și el să cerșească streinilor scă-
parea de sub cei pe cari tocmai lumea liberă îi adusese în casa lui.De acum,cu cuge-
tul împăcat,se hotărî pentru jertfa cea mare.
Din ziua când se convinse că n'avea altceva de făcut decât să plece să întâlneas-
că pe cei de cari se despărțise de peste 15 ani,o liniște de adânc de mare se așternù
peste sufletu-i veșnic sbuciumat.Impăcarea cu viața "de dincolo" nu venise chiar așa
lesne,ci se stabilì pe'ncetul,ca straturile de zăpadă veșnică pe vârfurile Alpilor,
pe măsură ce ultimii lui prieteni cădeau unul câte unul,uciși,torturați sau condam-
nați la grei și umilitori ani de închisoare și lucru în tainițele conelor de plumb.
Numai că nu voià să plece așa,fără să mai dea odată,într'o formă cât mai "sunătoare",
o lecție de bărbăție ofițerilor securității din Ploești.De câtva timp observase o miș-
care neobișnuită pe-o vale îngustă a Carpaților,undeva spre trecătoarea Bran.Camioane
grele,cu poveri mari și veșnic acoperite,treceau mereu,spre lăsarea serii sau în zori.
Coloana era însoțită de puternică pază militară.Zadarnic a'ncercat să afle de ce e
vorba.Țăranii de prin cătunele din jur fuseseră evacuați rapid,nimeni nu mai putea
străbate regiunea fără a fi arestat și cercetat minuțios de ofițeri ciudați,cari vor-
beau destul de prost românește.Cei trimiși de el după știri se'ntorceau cu mâna goală.
Ba unul nici nu se mai întoarse - și din acea zi paza fu și mai strașnică.
Se hotărî deci să se informeze singur.Acum nu mai putea riscà să intre cu hârtii
false,controlul fiind extrem de riguros.Nu rămânea decât să se strecoare noaptea,lu-
cru foarte primejdios,mai ales că Rușii aduseseră și câteva potăi dresate,care cutre-
ierau permanent împrejurimile.In cele din urmă reușì să se apropie de șantier,după
ce ucise cu otravă în vârful cuțitului doi câini și sugrumă o santinelă,care nici că
apucă să-și dea seama de ce se petrece.De pe o margine de râpă,se uită îndelung și
se convinse că bănuelile lui erau adevărate.Pe un platou ferit,deschis numai spre
miazăzi,deci spre Mediterană,se construià o rampă de lansat rachete teleghidate.Sche-
la se ridică ca din pământ,într'un timp record care-l făcù să se cutremure de imensi-
tatea mijloacelor tehnice ale rusnacilor.Cu un binoclu puternic,dela mai bine de trei
kilometri,pe o culme spre apus,a urmărit zile în șir,cu inima îndurerată,cum pe pă-

mântul țării lui se construiau cuiburi de arme ucigătoare îndreptate spre acei dela
cari în zadar neamul întreg aștepta liberarea.
La început de vară lucrările fură gata.Tehnicienii români ce participaseră la ri-
direa postamentului și turnările de beton fură îndepărtați și înlocuiți cu ruși.Nici
muncitori români nu se mai vedeau în jur sau prin satele de mai la vale.Colțul acela
de Carpați devenise un fel de țăruș rusesc înfipt în inima țării.Mașinile începură
iar să care,dar acum altceva decât ciment și fierărie.Șoseaua ce ducea cândva spre
satele de munte,pe care abia se încumetau carele cu cai mici,fu lărgită și asfaltată,
podurile vechi înlocuite cu de beton,iar din loc în loc pichete rusești controlau ori
ce fel de mișcare. Intreaga lui făptură trăià parcă numai în raport cu rampa.Nu mai
coborîse de săptămâni la vale,și prietenii începuseră a se neliniști.Se hrănea cu ce
apuca,mai cu smeură,mai cu un fel de lăptucă ce creștea prin locurile mai ferite.Se
lipise de pietrele Carpaților,una cu ele.Și pietrele parcă-i apărau,simțeau cumva că
și el le apără.De două ori era să dea peste patrule,încercând să se apropie de șosea
în speranța de a descoperi conținutul mașinilor.Dar timpul trecea,vara se apropia de
sfârșit și camioanele continuau să care doar obiecte ce nu păreau să prezinte mare
interes.Până când,într'o dimineață,pe șosea apărù un convoi neobișnuit.Camioane grele
se căsneau spre fundul văii,trăgând mastodontice remorci,pe care se puteau vedea cor-
puri rotunde,metalice,lungi de metri și groase la fel.. Își făcù cruce,îngenunchind
spre răsărit: Doamne,de acum dă-mi numai putere să pot duce la cap hotărîrea cea mare;
și mă iartă dacă odată cu mine voi duce dincolo și alte suflete,poate nevinovate.Dar
din această cale nu mă mai pot întoarce.Mă așteaptă cei pe cari i-ai chemat de mult
la Tine și nu mă pot prezentà cu cuget împăcat dacă nu-mi împlinesc jurământul.

La poalele peretelui ce mărginea platoul spre nord se construise încă din primă-
vară un fel de hală acoperită cu geamlâc,lungă de zeci de metri.Poarta dădea direct
spre platforma de beton,pe care deasemeni erau construite o sumedenie de schelării
metalice,cu gât lung ca de barză,îndreptat spre sud.Alăturea erau alte câteva,despre
a căror folosință nu prea putea să se dumirească.Pe o hartă militară,rămasă din vre-
mea războiului,studiè vreo trei zile toate modalitățile de acces spre platforma cres-
cută din trupul Carpaților.
Hotărîrea cea mare și-o întărì după spovedania la schitul Marginea,unde mai vie-
țuià,uitat de moarte și de oameni dar nu și de Securitate,care-l vizità destul de des,
un călugăr bătrân.Destul de isteț,el reușise până acum să scape cu cuget împăcat și
în acelaș timp să fie de real folos haiducilor de pe versantul sudic al Carpaților.
O întrebare a călugărului îl făcuse să se cutremure,amânând executarea îngrozitoarei
hotărîri: "Dacă proectilele sunt încărcate cu conținut desagregabil,nu riști a trans-
formă ținutul într'un mormânt mai groaznic ca orașele din Japonia?" Trebuià să se in-
formeze.Continuă deci să dea târcol,ca un câine flămând în jurul mesei încărcate.In-
cepeà să i se clatine încrederea,când,printr'un joc al norocului,dădù peste o ocazie
unică.Observase de departe,în fața schelelor,un individ nu prea în vârstă,care dirija
toate și ale cărui ordine erau executate cu mare iuțeală.Trebue că era unul din cei
cu mai mari răspunderi.Intr'o după amiază călduroasă,zări într'un luminiș,departe de
bază,pe omul cu pricina,singur,plimbându-se cu mâinile în buzunar,total absent la ce
se petrecea în juru-i.Rusul nu opuse nici o rezistență.Dimpotrivă,se arătă destul de
binevoitor.Îi dete chiar mai multe lămuriri de cât ar fi avut nevoe.Ba se grăbì să-i
facă un plan amănunțit pe-un petec de hârtie.Credeà,probabil,că dase peste un spion
al lumii libere... Informațiile sale erau prețioase: în depozit se aflau îngrămădite
zeci de proectile,destinate probabil bazelor americane din Grecia,Turcia sau Italia;
"capetele atomice" nu sosiseră,și nici nu era vorba,deocamdată,să fie aduse,pentru
motive de securitate; erau păstrate în altă parte,undeva aproape..
Cu binoclul și planul dat de inginerul rus,studiè locul cu multă atenție.O masă
de piatră golașe se ridica aproape deasupra magaziei,constituind o protecție naturală
contra oricărei atacări aeriene.De deasupra ei ar fi putut cădea drept pe acoperișul
clădirii.. Dar împrejurimile erau strașnic păzite pe o rază de doi kilometri,detec-
toare speciale sesizau orice prezență în apropiere.Nopți întregi se chinui să găsească
că o soluție.Teamă,nu-i era.Dar în adâncul sufletului,el,care nu tremurase nici în
clipa unor tensiuni aproape de rupere,simțeà ceva ce nu putea stăpâni.Se duse încă
odată la chilia pustnicului să se spovedească și cerù să fie împărtășit.Se simțì mai
liniștit.Și în aceeași noapte hotărî să-și pună planul în aplicare.
La mai bine de doi kilometri în josul văii,sub o grămadă de vreascuri rămase de
pe când se tăià pădurea pentru șosea,puse o încărcătură puternică de dinamită.Apoi,
târându-se,ore întregi făcù înconjurul depunând după el un fir de trotil subțire ca
ața,foarte bine pus la punct de un prieten inginer din București.Era o descoperire
uimitoare,pe care inginerul nu se gândise s'o împărtășească comuniștilor.Trotilul ar-
dea cu viteză foarte mare,fără să facă fum sau lumină.Ajunse în partea cealaltă,de-
asupra stâncii.Era departe,dar calculase ca surprinderea să-i dea timp să-și realizeze
planul.Pe la trei dimineața,o detunătură cutremură valea.Ecoul se pierdu sinistru,
prevestitor de moarte,departe spre răsărit.Paza bazei în panică începu să alerge în
toate părțile.Apoi,zărind flacăra lemnelor uscate ce se aprinseseră spre vale,porni

într'acolo, lăsând numai puțini ostași, zăpăciți, cu groaza'n suflet, străini în țară streină.. Incărcat cu o raniță grea, abia târându-se, se apropiè la mai bine de două sute metri de marginea stâncii, fără să fie "mirosit". Când, jos, o lumină roșie se aprinse și o sirenă începu să țiuie strident, mărind groaza străjerilor. Nu puteau să-și dea seama ce se petrece. Simțeau amenințarea plutind deasupra și erau paralizați. Unul din ei, plimbând în neștire un reflector, prinse pe marginea stâncii, încă departe, o umbră ce se prelingeà spre capăt. O mitralieră începu să muște noaptea cu șuerul proectilelor luminoase. Altele îi ținură hangul. In jurul lui focurile se încrucișau într'o feerie unică. Crezu că partida era pierdută, că nu va putea ajunge teafăr la colțul stâncii. Un glonț îi străbătu umărul, la numai câțiva centimetri deasupra raniței, dar durerea nu-l oprì din drum. Parcă era alt om, simțea în suflet o ciudată transformare. Singurul gând, ce-l sfredelea ca o lamă de oțel roșu, era marginea stâncii: existența lui era exclusiv legată de colțul fumuriu: ajuns acolo, totul se putea termina indiferent cum. Se târî mai departe. De jos, începuseră a se cățăra pe o scară de fier doi ostași. Era acum aproape, deasupra capetelor lor, la cinci metri de colț. Acesta crescu în ochii lui, luminat de reflectoare, și căpătă forme ciudate. Parcă se mișcà spre el pentru a-i înlesnì ținta, dar apoi dispăreà, fugind îndărăt cu o viteză fantastică. Mâinile-i erau numai sânge. Colțurile pietrei i se înfigeau în carnea sfârteoată ajungând la os, dar el nu mai simțea nimic. In tot universul nu rămăsese decât gândul lui și colțul stâncii. Parcă trecuse o veșnicie de când sirena începuse să urle și mitraliera să tragă.

O lumină roșie îi trecu prin fața ochilor, ca un licurici grăbit. Surîse. In aceeași clipă colțul de stâncă începu să se rotească ca o sfârlează năstrușnică. Prin rotire, se făcu un fel de tunel cilindric, și îngust la capătul îndepărtat, unde începu să crească o altă lumină, puternică, orbitoare, care parcă-l atragea cu irezistibile forțe magnetice.. Punctul luminos se schimbă în coloană.. o coloană lungă ca un râu de foc, care se urnì și începu să suie spre cer.. și pe coloană începu să se târâe și el, atras în sus, tot mai sus.. apoi lumina îl mistuì deodată.

Un glonț fosforescent îi străbătuse fruntea deasupra sprâncenei drepte. Se clătină o clipă, apoi se prăbuși în gol, cu o durere amară în gură: abia de avù timp să tragă de o curelușe netedă.. Căzu rostogolindu-se până la marginea clădirii. Focurile de mitralieră încetară și câțiva ostași se grăbiră spre locul unde căzuse. Dar în aceeași clipă, o detunătură îngrozitoare zguduì toate clădirile de pe platou. O limbă de foc, apocaliptică în întunericul ce domneà, se ridică vijelios dela marginea clădirii, altă flacără isbucni în interior. Peretele ce despărțea hala de stâncă se dărâmă ca o jucărie. Până departe, spre Ploești, lumea se trezì îngrozită. Dinspre munte se auzeà încă vuetul, dus din stâncă în stâncă. O flacără imensă, care luminà o clipă Carpății treziți, întreg cerul spre Brașov, Câmpulung, Pitești.. Oamenii n'au putut înțelege ce se petrecuse. Cei din satele de sus, văzând pârjolul mistuind pădurea pe distanțe imense, credeau că vreun cutremur, mai groasnic ca cel din '40, făcuse să țâșnească din măruntaiele pământului foc și pară... Săptămâni dearândul, batalioane de ostași se luptară cu focul, până ce Dumnezeu se îndură de abătu peste Carpați un potop de apă. La "cercotări", nu se mai gândì nimeni pe cine să întrebe?

Pe locul unde fusese baza de rachete, nu mai era decât o groapă uriașe, neagră, cu un strat de piatră topită, sgrunțuroasă. Iar departe în jur, prin cenușa copacilor, bucăți de fier mai puteau arăta că ceva ne mai pomenit se petrecuse acolo. Numai într'o chilie, săpată'n stâncă, un pustnic bătrân îngenunchià în fiecare miez de noapte la icoană și se ruga pentru sufletul "lui", să-i ierte Dumnezeu toate păcatele și să-i accepte jertfa, dată din toată inima, cu toată curățenia, și pentru toți.

Radu Viroagă

IARNA IN AIUD de Dumitru Bacu

Auzi ce repede ninge..
Cad fulgi.. sfâșieri de vată
O veche fereastră grilată..
O umbră în umbră se stinge..

Cum simt că iarna mă doare..
Cad fulgi. Undeva mă așteaptă
O plaje uitată. Pe-o coastă
O mare scăldată în soare..

Lințoliile albe s'aștern..
Cad fulgi peste'ntreaga natură
Și gânduri durute mă fură..
Hoinar.. sub un soare etern..

Și totul în jur vegetează..
Cad fulgi.. Se alungă în goană..
Prin ei îmi zâmbește-o icoană...
Sunt singur.. doar gândul veghiază.

&& Invingând insidiile Lepădăturii ce reprezintă asa zisul "comitet național" (cum e turcu, și pistolu!), Românii refugiați în Germania au prăsnuit la Bonn, sub patronajul A.L.R. Prințul Nicolae și Prințesa Ioana, Unirea Principatelor, printr'o serbare-recepție la Presseclub, local pus la dispoziție de Ministerul de Externe, care și-a trimis și reprezentanți. A vorbit Waldemar Kraft, fost ministru.

&& De 16 Octombrie, aniversarea executărilor dela Nürnberg, un "grup civilo-militar" din Argentina, "El Pucara", a lansat un manifest, cu svastică, în care, veștejind "la Plutocracia, el Judaismo y el Comunismo", invită la luptă "por evitar la decadencia y destrucción de la cultura occidental, decretada por las tenebrosas fuerzas de la Judeomasonería Internacional".-

DORURI ȘI NECAZURI

I.-Elveția: In cele patru Dumineci cât am stat la Paris m'am dus la Biserică. Ce slujbă frumoasă! Cu atât mai mult mi-a încălzit sufletul că aci, pe aceste meleaguri, nu avem biserică pe legea noastră.

R.-România: După un an de muncă grea mi-am petrecut concediul la mare. Am stat la un țăran, am gătit la el pe o pliță în curte, în care ardeam coceni de porumb. Cu mine era numai Nicu, căci Ionel a fost toată vara și toamna la lucrări practice pe la Curtea de Argeș, Câmpulung (Muscel), Toplița, Gheorgheni, etc.- frumoase regiuni, dar cu mâncarea a dus-o greu de tot. N'a mâncat toată vara nici fructe nici zarzavaturi!.. Așa că după ce s'a întors, a mâncat cu atâta lăcomie, mai ales pere și struguri, încât a făcut o indigestie cu temperatură. A venit și mai slab decât plecase!..

B.-Italia: Pe Dv vă cunosc ca redactor al foii "Vatra", pe care am citit-o în Jugoslavia și care mi-a întărit credința în triumful Libertății și al Dreptății. Credeam c'o să vă găsesc la Roma, dar n'a fost să fie. Idealu-mi era să rămân în Europa pentru a lua și eu parte activă în lupta contra comunismului și pentru eliberarea României, însă am văzut că apusenii mai puțin se gândesc la problemele acestea și că sunt fals convinși că încă "nu le-a ajuns cuțitul la gât". Ce e și mai tragic, Românii emigranți încă își epuizează forțele în lupte de partide, deși acum ar trebui să fie uniți mai tare ca oricând. Pe urmă, m'a jignit foarte mult faptul că unii "reprezentanți" ai Românilor încă fac deosebire între Românii scăpați din România și cei din Jugoslavia. Mi se pare c'au uitat, sau vor să uite, că au greșit odată în 1918, și că nu sunt informați că și Românii legionari din Banatul "iugoslav" au luat parte ca voluntari în luptele de pe frontul răsăritean. Dl Di Demetrio mi-a spus la Triest că unica greutate de-a trece în Franța pe contul Comitetului Român este că nu sunt Român din România - și așa trebue să iau drumul Australiei.. dar care-o fi origina românească a d-sale, care vorbește în numele unui comitet ce se cheamă românesc? Mi-e greu c'o să mă despart de cei dragi pe un timp mai lung, însă sper că în lume va învinge Dreptatea și că ne vom întoarce din nou la căminele noastre dragi, într'o Românie care să fie într'adevăr a Românilor. Dacă puteți, trimiteți-mi "Cărticica șefului de cuib" și "Cartea de cântări", să-mi ție tovărășie pe meleagurile străine unde m'o arunca soarta.. Vă salut și vă doresc succes în munca cu gazeta Dv care, după convingerea mea, e unica dreaptă în exilul românesc. Trăiască Neamul Românesc!

R.-Australia: In lupta gigantică pe care o ducem cu toții împotriva Comunismului trebue să existe cât mai multă armonie între luptători și în consecință orice atacuri personale, oricât de justificate ar părea ele pentru unii, trebuesc evitate pentru moment și lăsate eventual pentru mai târziu. Parcă pe front, cu fața la inamic și cu arma în mână, mai ai timp să te mai întrebi, dacă cel cu care simți cotul la dreapta sau la stânga, e liberal sau țărănist, monarhist sau republican? De altă parte, Dv știți că politica e arta posibilităților, și că aceste posibilități variază dela loc la loc, și dela timp la timp. Dacă acel care face politică este de bună credință, trebuie lăsat să își aleagă singur mijloacele de atingere a scopului comun, și nu trebuie judecat cu măsuri străine de aceste posibilități locale, de multe ori necunoscute celor de peste mări și țări. Adesea nu ne putem permite luxul de a face toate numai prin Români și pentru Români.. De multe ori m'am gândit și la Comitetul Național Român, pe care nu-l vrem cu toții în structura lui de astăzi. Insă atâta timp cât acolo unde se face în prezent, de bine de rău, politica lumii, -se joacă pocker, se dansează cha-cha și se bea whisky,- ce să căutăm noi acolo, ca elefanții într'o vitrină cu porțelan? Mai bine să îi lăsăm pe acei dintre noi, cari se pricep la asemenea îndeletniciri și cari, de bine de rău, mai degrabă vor obține ceva pentru Țară, decât noi, pe cari ne vor da pur și simplu înlături. Când lucrurile se vor schimba la ONU sau la Casa Albă, desigur că și Comitetul Național Român se va schimba, fiindcă nu va mai corespunde. Astăzi, însă, nu corespundem noi cu situația de acolo. Să fim deci raționali și practici. Decât un atac mai bine o ignorare totală, un suveran dispreț, care și el poate distruge, și încă cum!

B.-Argentina: Poate ca Dumnezeu să facă minunea în anul acesta și să ne elibereze Țara de bestiile roșii. Contribuția la "Vatra" am trimis-o săptămâna trecută. Zilele acestea voi avea un moștenitor: de-o fi băiat, se va chema Corneliu, - rugându-l pe bunul Dumnezeu ca ceea ce n'am putut face eu, să-i ajute să facă fiul meu.

H.-Canada: Odată cu creșterea feciorului meu capăt parcă noi puteri de luptă pentru sfânta noastră cauză. Mă simt întinerit ca 'n marșul F.D.C.-ului din 1929, cu Căpitanul prin munții Bucovinei și Rarăul nostru drag.

C.-Germania: Ce-am văzut astă vară în România? Doar fețe pământii. E o lume care pare a nu mai avea nicio dorință; mai ales -mi s'a spus- după eșecul revoltei din Ungaria. Trențe și foame. Foame și teroare. Desnădejde! Singura răzbunare a populației e.. pișcătura. Iată una, care circulă pe vremea când Groza își băgase vizitiul, pe Zăroni, în "guvern":

Caracala împărat
A făcut din cal senator;
Pătru Groza, mai sinistru,
A făcut din bou ministru..

S E M N A L Ă R I

& SOCIETAS ACADEMICA DACOROMANA, Acta Philologica, II, Roma, 1959.- O operă, care, răşi, face cinste exilului românesc. Faţă de primul volum din aceeaşi serie se rem un net şi încurajator progres. Intâia parte, consacrată istoriei literare şi morfo giei culturii, aduce studii întru totul remarcabile, semnate de: N.I.Herescu, despr "umanism ca formă a libertăţii"; Wilhelm Giese, despre "semnificaţia culturii rom neşti în cadrul culturii mediteraniene"; Alexandru Ciorănescu, despre "clasicism romantism în România"; I.G.Dimitriu, despre basmele noastre; Friedrich Schürr, des Aron Cotruş, în ciclul "poeţii români în exil". Nicolae Iliescu urmăreşte firul in raţiei augustiniene în lirica lui Petrarca. Cu eseuri interesante se prezintă Vin Horia, Marcello Camilucci şi Titus Bărbulescu.

La partea doua a volumului, dedicat problemelor de limbă, colaborează cu impor contribuţii: Helmut Hatzfeld, care subliniază considerabilul aport românesc la pr sul stilisticei moderne; Dimitrie Găzdaru, cu un preţios articol despre expresia " lua pe Dumnezeu de picior" şi formele înrudite din limbile neolatine; Giuliano Bo fante, Alexandru Ciorănescu şi Victor Buescu, despre latinitatea limbii române; ma nerii savanţi Paul Miron şi Eugen Lozovan, cu două comunicări erudite; înfine, Anto Cerbu, cu o interpretare de text.

In partea treia a volumului, rezervată unor chestiuni de actualitate, Marcel F taine schiţează o impresionantă "istorie a lingvisticei în România de astăzi", so ţând în relief slăbiciunile unor bieţi oameni şi ticăloşiile regimului comunist, I Popinceanu relevă cu pătrundere "semnificaţia Atlasului lingvistic român", iar Ioa Guţia atacă just problema pronunţării limbii române, plecând dela unele greşeli de accent comise de crainicii postului de radio Bucureşti.- Intr'un cuvânt, o operă a ciabilă din toate punctele de vedere - inclusiv cel editorial, care nu trebue nici neglijat când ne prezentăm la judecată în faţa străinilor occidentali, severi cu n mai mult decât cu ei.-

& REVUE DES ETUDES ROUMAINES, V-VI, Paris, 1960.- Apărută, din motive uşor de bănui cu mare întârziere, publicaţia Fundaţiei Regale Universitare Carol I îşi dedică, în parte, sumarul aniversării a cincisute de ani dela suirea pe tron a lui Ştefan cel Mare. Contribuţia cea mai de preţ şi impresionantă e a lui George Brătianu: un stud inedit asupra cruciadelor din sec.XV. O notă precizează că marele istoric a murit într'o temniţă reperistă în Aprilie 1953. N.Beldiceanu scrie despre "campania otom din 1464"; Emil Turdeanu face un excelent expozeu asupra "activităţii literare în Moldova pe timpul lui Ştefan cel Mare"; iar Letiţia Turdeanu-Cartojan indică "Mode le poemului 'Aprodul Purice' de Constantin Negruzzi".

La partea de istorie antică, contribuie: Scarlat Lambrino, cu un studiu dens des "Decretul dela Histria în cinstea lui Agatocle", cetăţean de frunte, ambasador şi ap rător al oraşului grec, necăjit în permanenţă de Traci; şi Eugen Lozovan, care aduce date noi cu privire la raportul dintre "Bizanţ şi romanitatea scită". Pentru istoria mai recentă, E.D.Tappe ne informează asupra altor patru călători englezi în Principa nepomeniţi de Iorga: William Wittman, pe la 1802, Sir Robert Wilson, la 1812, un an dup aceea John Macdonald Kinneir, înfine, pe la 1844, poliglotul George Borrow, pe care-l in teresau în special Ţiganii (de altfel, foarte mulţi călători apuseni la noi, în prima jumătate a veacului trecut, manifestau, din felurite motive, acelaşi interes); Vintilă Horia aminteşte aventura extraordinară în Ţara de Foc a lui Jules Popper, care a bot zat cu nume româneşti locuri din acea îndepărtată regiune a Americii de Sud; Raoul Bossy publică o notă despre călătoria în Algeria, la 1862, a viitorului rege Carol I, pe atunci numai prinţ de Hohenzollern-Sigmaringen.

Istoria literară e reprezentată de un lung studiu al lui P.Christophorov despre influenţa lui Grigore Alexandrescu, Alecsandri şi Bolintineanu asupra marelui scrito bulgar Ivan Vazov, care, ca atâţia compatrioţi de-ai săi, a beneficiat de ospitalitatea românească în a doua jumătate a veacului trecut; şi de noul prinos, pe care dra Miti- telu îl aduce poetului său preferat, Ion Pillat, în a cărui operă descoperă urme inte- resante din Petrarca. La partea lingvistică a preţiosului volum colaborează: Giuliano Bonfante, cu trei "note" erudite - ultima, şi cea mai interesantă, despre genul feminin al mării în limba română; Victor Buescu, care continuă seria descoperirilor, uneori discutabile, de "supravieţuiri latine în română" (de data aceasta: aluat, armânt, cercăn chei, chiu, seca -pentru care nu aminteşte, însă, o precizare a lui Densusianu din "Grai şi suflet", unde, fiind vorba de "limba descântecelor", marele savant pomeneşte de "seca" cu sensul de "tăia", ca şi de "sîneca", "redescoperit" acum de profesorul dela Lisa bona-, surd, verotic); păr.Tailliez, care, plecând dela "moina" noastră, face o serie de consideraţii morfologice şi semantice relativ la întregul domeniu romanic, şi tot dân- sul identifică substratul semantic al cuvântului "tânăr" într'un cuvânt dacotrac, amă- lusta; înfine, Emil Turdeanu, căruia-i revine meritul principal al alcătuirii, cu dra- goste şi osteneală, a revistei, şi care notează singulara metamorfoză, în poezia noastră mai recentă, datorită unui vers al lui Arghezi, a "măgarului sălbatic" (colun) în "po- rumbel"!- Notele bibliografice dela sfârşit, care ocupă cam 45 de pagini, scrise mic,

arată că sunt şi în exil oameni: Românii cu carte din lumea liberă îşi fac, fiecare după talentul propriu, datoria.-

& ORBIS, IX, 2, 1960, Louvain.- Numai grevele din Belgia şi sănătatea şubrezită a prof. Sever Pop, căruia-i urăm şi de aici o grabnică însănătoşire, pot explica întârzierea apariţiei acestui buletin, ce-şi făcuse din punctualitate un titlu de glorie. Pe teme româneşti scriu: Karl G.Bottke, despre imperfect, perfect şi mai-mult-ca-perfect în limba noastră; Tatiana Potitch, al patrulea capitol din interesantul studiu asupra "terminologiei ecleziastice româneşti de origine bizantină"; şi I.G.Dimitriu, care găseşte mai multă similitudine între românescul "dor" şi portughezul dôr decât între primul şi, tot portughezul, saudade, cu care termenul nostru era până acum apropiat, spre a-i afla un corespondent, cât de cât aproximativ, în limbile occidentale. Dintre Românii de adopţie, Enver Esenkova scrie despre "influenţa franceză în limba turcă".-

& ACTA CLEMENTIS PP.VI, Cetatea Vaticanului, 1960.- In impunătoarea colecţie de "Fontes" a Comisiunii pontificale pentru redactarea codului de drept canonic oriental, monseniorul Tăutu publică al noulea volum, din seria a treia, cuprinzând actelor emanate în deceniul de pontificat (1342-1352) al Papei Clement al VI-lea. Este vorba, în câteva rânduri, şi de Valahi: în 1345, de pildă, scriindu-i "iubitului fiu întru Hristos, ilustrului rege al Ungariei, Ludovic", Papa se arată "de salute Olachorum ipsorum et dilatatione fidei catholicae sollicitus". Deşi unele dintre documentele apărute sunt cunoscute din Hurmuzaki, credem că ar fi foarte potrivit ca vreun istoric de-al nostru, din exil, să cerceteze întreaga colecţie de Acte pontificale, pe care o îngrijeşte mons. Tăutu, şi să stoarcă tot ceea ce se poate stoarce. Dacă nu cumva această trudă şi-o va lua însuşi sârguinciosul şi expertul compilator, cum ar fi just şi logic.-

& Nicolae PETRA, Simplă învăţătură, Mexico, 1960.- Exilul e patria surprizelor. Pictor pe nepusă masă, şi fără să ne întrebe, abstractist pe deasupra, deşi termenul nu-i place, acest "domn" din Ardeal, care, cu complicitatea de entuziasm operant şi nebuna dragoste românească a lui Horia Tănăsescu, decide să scoată o Enciclopedie a valorilor noastre universale, umilindu-ne pe toţi, care până acum ne-am ocupat numai cu mărunţişuri, vine acum şi ne pocneşte la cap cu primul volum dintr'o serie de "Predici în pustiu": gânduri sceptice despre dragoste, muncă, singurătate, visări, regrete, justiţie, minciună, egoism, sărăcie, fericire, nerecunoştinţă, bucurie, contraziceri, prietenie, substituiri, cerşit, strădanie, răzvrătire, sfaturi, dăruire, argumente, prudenţă. Modest, încă din primele pagini autorul ne avertizează că e vorba de "căutări simple despre lucruri simple; spuse fără de ocolişuri, fără gândul de a schimba faţa lumii sau a unui biet om"; el propune, doar, stimulează la o reflecţie fără iluzii excesive; şi nu se teme de contraziceri. Câte un verset mai bine rotunjit are alură şi ton liric.-

& Géorges CIORANESCO, L'appauvrissement du sol roumain et les travaux fonciers entrepris pour son amélioration, Paris, 1959.- Publicată în seria de "caete" ale Academiei internaţionale libere a ştiinţelor şi literelor, broşura documentează în ce fel regimul comunist, recurgând la munca silnică, mai ales a tineretului, caută să afle leac degradării progresive a fertilităţii solului românesc cu rezultatul că, în realitate, situaţia se agravează. E vorba de o problemă extrem de serioasă, a cărei tragică socoteală diriguitorii reperişti, împreună cu atâtea altele, vor trebui s'o dea într'o zi.-

& Fausto BRĂDESCU, O problema de desarmamento, Rio de Janeiro, 1960.- Despre inutilitatea şi chiar pericolul tratativelor de dezarmare, atâta vreme cât nu se dezarmează spiritele, cu alte cuvinte până ce Rusia nu va renunţa la planurile de stăpânire comunistă a lumii. Autorul arată că Sovietele doresc în realitate, neacceptând nicio formă serioasă de control, dezarmarea unilaterală a Occidentului, pentru a-l putea supune, cum au supus, cu forţa, ţările din spatele cortinei de fier. E bine ca şi experţii noştri, din exil, să-şi spună cuvântul în problemele mai de seamă ale momentului.-

& Antonio MACHADO, Câmpiile Soriei, Paris, 1960.- O nouă frumoasă traducere din poesia spaniolă, căreia-i rămâne credincios, a dlui George Ciorănescu, ce alternează simpatic interesele politice şi sociale cu rafinatul gust de artă, dând astfel o nouă versiune îngemănării profanului cu sacrul.-

& Vasile POSTEUCĂ, Cântece din fluer, Cleveland, 1960.- Una din cele mai plăcute surprize, acest volumaş plin, în toate sensurile, de poezie. Autorul şi-a aprofundat, în anii din urmă, vâna melodică, şi dacă ici-colo mai alunecă în câte-o uşurinţă, în locurile comune ale liricei cu orice chip patriotice, în general prezintă o interiorizare substanţială, de fond, culori mai temperate şi rezistente, în stihuri puternic şi nostalgic evocative. Şi vocabularul e înnoit, variat: alături de cuvinte cu iz neaoş se leagă bine vorbe "europene"; cum multiple şi deoricei nimerite sunt ritmurile, ca şi tonurile: dela rugăciune la invectivă, dela odă la bocet, dela şuerate doine la luluite cântece de leagăn. După cele spuse, se înţelege că preferăm cântul mai aşezat şi domol, ca "Toamna", "Album", "Exil", "Atemporar"; dar şi din celălalt gen ne-a plăcut, de pildă, poema "Pribeag", dedicată, ca o datorie filială, lui Aron Cotruş, "strădaniei Moş Crăciun".-

& Dintre studiile publicate în reviste,de care am luat cunoştinţă,semnalăm: Mariano Baffi,"Le grammatiche della lingua romena",în "Cultura neolatina",XIX,1-2,1959, şi "L'Italia e l'Unione dei Principati danubiani",în "Idea",Roma,XVI,6,Iunie 1960; Francesco Anelli,"Italia e Romania: brevi note su una 'politica latina' nell'Ottocento",în "Convivium",Bologna,XXVIII,3,1960; Teodoro Ionescu,"Un 'Ecce Homo' di Tiziano al Museo Brukenthal",în "Paragone",Florenţa,129,Sept.1960. Infine,"L'Osservatore Romano" a publicat,la 31 Iulie 1960,sub semnătura "Historicus",un lung şi foarte favorabil nouă articol pe marginea raportului expediat acum un veac Papei Pius al IX-lea de către Nunţiul Apostolic la Viena,trimis să viziteze,în 1861,comunităţile catolice de rit românesc din Transilvania.E un document,care ne face,hotărît,onoare; şi face onoare şi cui a ştiut să citească atât de sinc în sufletul românesc,latin şi profund creştin.-

& Semnalăm încă un frumos articol despre Emil Cioran şi ultima-i operă,al patrulea volum din "Histoire et Utopie",în "Gazzetta del Popolo" din Torino(16 Nov.1960),unde eseistul e prezentat ca român şi victimă a dictaturii comuniste; precum şi,cu deosebită satisfacţie,citarea repetată şi elogioasă a tânărului savant Eugeniu Coşeriu, pentru lucrările fundamentale "Sistema,norma y habla"(1952),"Forma y sustancia en los sonidos del lenguaje"(1954),"La creación metaforica en el lenguaje"(1956),"Logicismo y antilogicismo en la gramatica"(1957),"Sincronia,Diacronia e Historia"(1958), într'un volum divulgativ,de mare succes,de Carla Schick,"Il linguaggio"(Torino,Einaudi),care a ajuns în câteva luni la a doua ediţie.-

Adrian Popa

MOARTEA CÂINELUI de Virgil D.Vasiliu

Din nou se răsucesc ciurlanii
Pe'ntinsurile dobrogene,
Adăugând alt an la anii
De când le scormone cangrene.

Convoi de'nvinse căpetenii
Ne'mpinge sluga prin coclauri;
Flămânzi,cu feţe de vedenii,
Săpăm,cărăm,sub ploi,prin plauri.

In grajduri cu podele'n caturi
Ne mână bâta şi sudalma
La ieslea'n care nu te saturi
Şi dormi pe rumeguş deavalma.

Nici o câtare de-omenie:
Ne'ntind vifornişi de zăpadă,
Se schimbă paza la chindie
Dar noi rămânem nopţii pradă.

De dimineaţă când ne-aduc
In ţarcul cu şoproane hâde,
Ne'mpleticim,leoarcă'n surtuc,
Şi nimeni nu mai poate râde..

Şi nici nu plângem,că în plâns
Mai e un susur de speranţă;
Ne prăbuşim cu strai nestrâns,
Cu ochii ţepeni,peste-o zdreanţă.

O boare vie de căldură
Mi-alintă mâna: e un câine
Pe care scârbele-l bătură
Să nu ne dea multam de pâine.

Când mi se gudură,îmi pare
Că el mai ştie c'am fost oameni
Intâmpinaţi cândva cu soare
In ochii'n care te asameni.

Şi'n neastâmpărul din labă,
In vânturatul cozii spornic,
Pricepi cum câinele te'ntreabă
Ingrijorat,sfătos şi dornic.

Apoi încet mă prinde'n joacă
Şi-l strâng mai tare de lăbuţă,
Uitând de iesle şi de troacă
Când văd cum dinţii lui mă cruţă.

Până mai ieri ieşea cu noi,
Pitit la poartă printre rânduri
Să nu-l stâlcească-un vistavoi
Ce-i înţelese rostu'n gânduri.

Trecea apoi fălos în frunte,
Rotindu-şi ochii ca un stolnic
Ce-şi strânge oastea'n locuri crunte
Ca să nu cadă vreun nevolnic.

Şi noaptea'ntreagă stă de veghe,
Cătând prin şanţ la fiecare
Şi mârâind când printre zeghe
Trecea un staroste mai mare.

Când într'o zi porni urgia:
Cu bâte,cisme şi arcane
Şi-arată tâmpii vitejia.
Dar câinii nu-i urmează'n toane,

Şi'n dor de oi,lingându-şi baciul,
Ni se întorc ca la o stână.
Iar dacă nu-i stârpi gârbaciul
O scăfârlie mai hapsână,

Găsi otrava dată'n silă,
Pe rând,cum laţul îi apucă.
Griveiul meu,strâns cu-o şindrilă,
Fu cel din urmă. O nălucă

Ii poartă ochii plini de rugă
Pe o poiană'n stropi de soare
Cu miei cerându-şi paşii'n fugă
Şi cu haiduci în depărtare.

&& Un oarecare Scăunaş,ajuns în Ţară,scrie în "Glasul" lui Hruşov: "Doresc în orice cămin şi oricărui compatriot cinstit fericirea care o trăesc eu din momentul reîntoarcerii în patrie".- Ce rău i-or fi făcut refugiaţii,de îi blesteamă aşa?...

&& "Ceeace s'a petrecut în ultimii şaisprezece ani în ţara noastră,pornită pe drumul construirii socialismului -recunoaşte "Glasul patriei"(1 Sept.)- depăşeşte parcă posibilităţile de exprimare". Iată,în fine,o mărturisire sinceră,în foaia slugilor dela Pankov!